

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

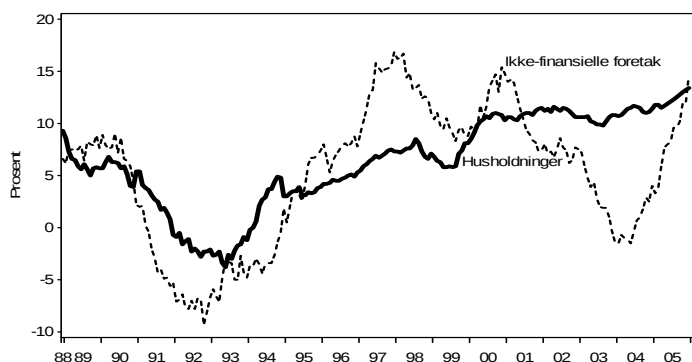
2005

Foreløpige tall

1. Hovedinntrykk	1
2. Makroøkonomisk bakgrunn.....	3
3. Strukturen i finansmarkedet	5
4. Banker	10
5. Finansieringsforetak	15
6. Livsforsikringsselskaper.....	21
7. Pensjonskasser	27
8. Skadeforsikringsselskaper	29

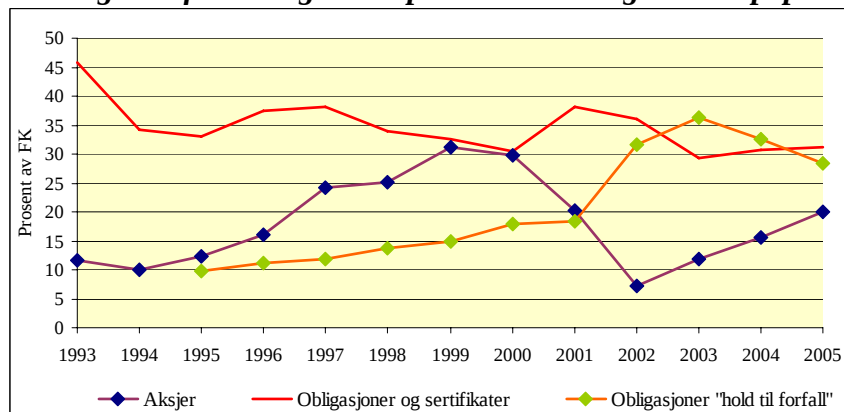
VEDLEGG; TABELLER OG FIGURER

12-måneders vekst i innenlandsk kreditt

Kilde: Norges bank

Utvikling i livsforsikringsselskaperenes beholdning av verdipapirer

1. HOVEDINTRYKK

Det var i 2005 en betydelig sterkere oppgang på Oslo Børs enn i de internasjonale aksjemarkedene. Mens Oslo Børs steg med 40,5 prosent, var stigningen i Morgan Stanleys verdensindeks 13,7 prosent. Det er i hovedsak de høye prisene på olje som har bidratt til den sterke utviklingen på Oslo Børs. Til tross for noe oppgang i lange norske renter fra høsten, var rentenivået likevel fortsatt svært lavt i 2005. I september var de lange rentene nede i 3,4 prosent, men steg frem til utgangen av desember til 3,6 prosent. Norges Bank, som hadde holdt styringsrenten uendret siden våren 2004, hevet styringsrenten to ganger med 0,25 prosentpoeng, siste gang 3. november til 2,25 prosent. 12-måneders vekst i innenlandske kreditt til publikum (K2) var 13,3 prosent ved utgangen av 2005, den høyeste vekstraten siden mai 2001. Kredittveksten til husholdningene har vært meget høy i flere år, og 12-måneders veksten var 13,4 prosent ved utgangen av desember. I tråd med økt investeringstakt i økonomien har kredittveksten til foretakene tiltatt, og var 14,6 prosent siste år. Oppgangen i boligmarkedet fortsatte i 2005, og prisene på bolig steg med 8,8 prosent siste 12-måneder frem til januar 2006.

Bankene oppnådde et resultat før skatt på 25,2 mrd. kroner i 2005, en økning på 5,3 mrd. kroner sammenlignet med 2004. I forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) utgjorde resultatet 1,37 prosent, og en må tilbake til 2000 for et bedre resultat for bankene samlet. Egenkapitalavkastningen (etter skatt) var 16,8 prosent, en økning fra 14,0 prosent i 2004. Sammenlignet med 2004 falt netto renteinntektene i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital med 0,11 prosentpoeng til 1,76 prosent. Reduserte kostnader og noe økte netto kursgevinster på verdipapirer bidro til å oppveie nedgangen i netto renteinntektene. Flere av de største bankene hadde betydelig tilbakeføringer av tidligere utlånstap i 2005. Dette var tilbakeføringer på tidligere tap på utlån til Pan Fish og dels tilbakeføringer av tap etter flere bankers forlik med KPMG og Lloyds i Finance Creditsaken. Bankene samlet netto inntektsførte tap på utlån tilsvarende 1,2 mrd. kroner i 2005.

Samlet hadde norske banker en vekst i utlån til kunder siste på nær 17 prosent (korrigert for porteføljeoverføringer). Veksten har vært tiltakende siden tredje kvartal 2003. Utlån til personkunder økte med 15 prosent siste år. Nær 90 prosent av utlånene til personkunder er boliglån. Veksten i utlån til norske næringslivskunder har økt betydelig siste år, og var 15,3 prosent ved utgangen av året. Veksten til utenlandske næringslivskunder var på hele 64 prosent i samme periode, i hovedsak som følge av sterk vekst i de to største bankenes utenlandsfilialer. Brutto misligholdte lån er blitt redusert med 13 prosent siste året, og utgjorde 0,8 prosent av brutto utlån ved utgangen av 2005. Misligholdte lån lå dermed på et meget lavt nivå, og var spesielt lavt i de største bankene. Veksten i innskudd har vært høy i 2005, 12,1 prosent, men lavere enn utlånsveksten slik at innskuddsfinansieringen av utlån har falt noe i forhold til 2004. Kjernekapitaldekningen utgjorde 9,6 prosent for bankene samlet, nær uendret sammenlignet med utgangen av 2004. Kapitaldekningen var 11,9 prosent.

Finansieringsselskapene hadde et resultat før skatt på 1,6 mrd. kroner, en økning på nær 400 mill. kroner sammenlignet med 2004. Resultatet i forhold til GFK utgjorde 1,78 prosent. Også for finansieringsselskapene var utlånstapene lavere i 2005 enn i 2004, mens netto renteinntektene viste reduksjon i forhold til forvaltningskapitalen. Selskapenes utlånsvekst var 18,2 prosent siste året, høyere utlånsvekst enn i bankene. For selskaper som i hovedsak driver med forbruksfinansiering var veksten i utlån noe lavere. Kjernekapitaldekningen var 9,6 prosent ved utgangen av 2005, uendret sammenlignet med ett år tilbake.

Kredittforetakenes resultat før skatt var 1,0 mrd. kroner, en nedgang i resultat på 100 mill. kroner sammenlignet med 2004. I forhold til forvaltningskapitalen ble resultatet redusert med 0,09 prosentpoeng til 0,29 prosent av GFK. Brutto utlån til kunder økte med 17,6 prosent siste år. Kjernekapitaldekningen var 9,2 prosent ved utgangen av 2005.

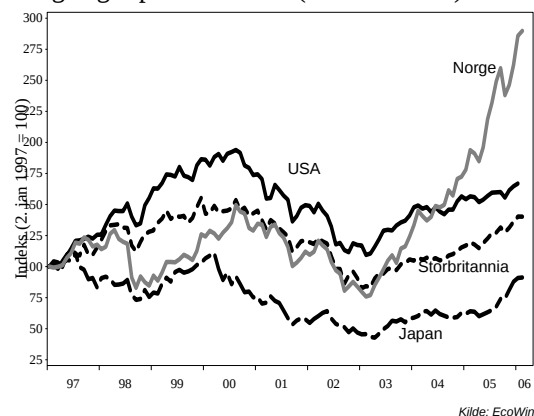
Positiv utvikling i både norske og internasjonale aksjemarkeder har ført til økte kursgevinster for *livsforsikringsselskapene*. Økt avkastning på aksjeporteføljen har bedret den verdijusterte kapitalavkastningen til 8,1 prosent i 2005, mot 7,0 prosent i 2004. Samlet resultat før tildeling til kunder og skatt var 16,5 mrd. kroner, en bedring på 4,4 mrd. kroner sammenlignet med 2004. Selskapene har ført 8,2 mrd. kroner til kursreguleringsfondet i 2005 slik at verdijustert resultat ble 24,7 mrd. kroner. I 2004 var verdijustert resultat 15,6 mrd. kroner.

Sammenlignet med utgangen av 2004 økte bufferkapitalen med 10,5 mrd. kroner til 43,0 mrd. kroner. Økningen i kursreguleringsfondet bidro med nær 8 mrd. kroner mens økte tilleggsavsetninger økte bufferkapitalen med 3,6 mrd. kroner. Målt i forhold til forvaltningskapitalen økte bufferkapitalen med 1,1 prosentpoeng til 7,5 prosent. Selv om nivået for bufferkapitalen bør økes ytterligere, må økningen i 2005 anses som tilfredsstillende. Total aksjebeholdning utgjorde 19,9 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av året, 4,2 prosentpoeng mer enn ved utgangen av 2004. Om lag to-tredjedeler av aksjeporteføljen er plassert i utenlandske aksjer. Sertifikater og obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 31,1 prosent av balansen. I forhold til forvaltningskapitalen falt beholdningen av obligasjoner "holdt til forfall" med 4,2 prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2004 til 28,3 prosent ved utgangen av 2005.

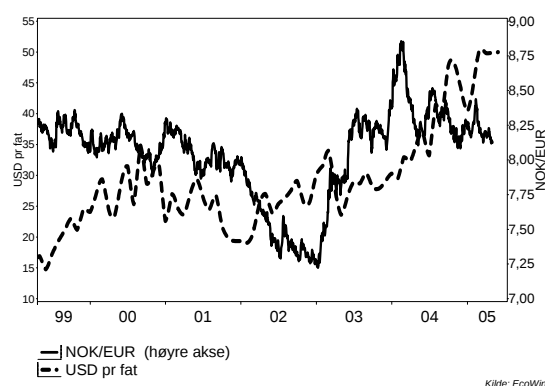
De største private og kommunale *pensjonskassene* (utgjorde 80 prosent av forvaltningskapitalen) hadde samlet en verdijustert avkastning på 12,7 prosent. Pensjonskassene har en høyere andel norske aksjer i aksjeporteføljen enn livsforsikringsselskapene slik at pensjonskassene i større grad har dratt fordel av den sterke oppgangen på Oslo Børs. Høyere aksjeandel i de private pensjonskassene enn i de kommunale bidro til høyere kapitalavkastning, 14,0 prosent mot 9,5 prosent. Pensjonskassenes bufferkapital ble styrket gjennom 2005 og utgjorde 13,5 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av året. Premiefond utgjorde 6 prosent av forvaltningskapitalen på samme tidspunkt.

Resultat av ordinær virksomhet for *skadeforsikringsselskapene* i utvalget (43 selskaper) var 6,4 mrd. kroner i 2005, mot 0,8 mrd. kroner i 2004. Sterk økning i finansinntektene har sammen med bedring i teknisk regnskap ført til betydelig bedring i resultatet. Den sterke økningen i finansinntektene henger i noe grad sammen med Gjensidige Forsikrings salg av aksjer i DnB NOR. Combined ratio var uendret sammenlignet med 2004 på 90,9 prosent. De tre største norske skadekonsernene hadde et resultat av ordinær virksomhet på 5,4 mrd. kroner mot 2,7 mrd. kroner i 2004. Betydelig bedring i det tekniske regnskapet og økning i finansinntektene forklarer også bedringen i resultat for disse.

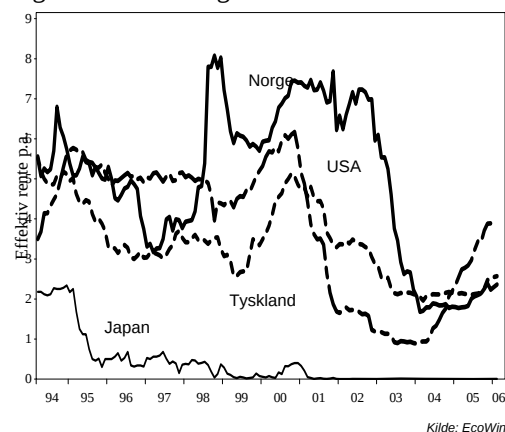
Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

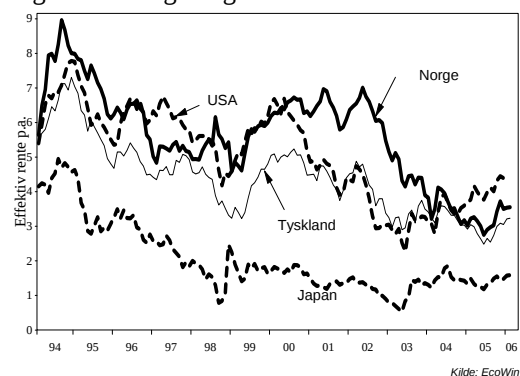
Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

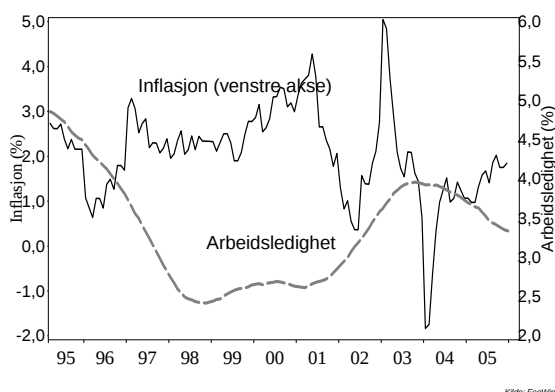
Aksjemarkedene har hatt en noe ulik utvikling i 2005. Hovedindeksen på Oslo Børs har steget med 40,5 prosent i 2005, Verdensindeksen med 13,7 prosent, mens S&P 500 steg med svake 3 prosent. Til sammenligning steg Eurosone STOXX TMI med 24,2 prosent, og Nikkei 225 med 40,2 prosent. De høye prisene internasjonalt på råvarer generelt, og olje spesielt har bidratt til den positive utviklingen i det norske aksjemarkedene.

Oljeprisen steg jevnt gjennom første halvår 2005, og har gjennom høsten stabilisert seg på om lag 60 dollar per fat. Brent Blend nådde sin toppoppnotering i september på 64 dollar per fat. Orkanene i Mexico-gulven var en viktig årsak til toppnoteringene, men terminprisen på råolje tilsier en vedvarende høy oljepris. Høy etterspørsel og stramhet på tilbudssiden i oljemarkedet har begge bidratt til den spesielle utviklingen i oljeprisen i 2005. Oljeprisen påvirker kronekursen, og kronekursen styrket seg med 3,1 prosent mot euro i 2005, men svekket seg samtidig med 11,9 prosent mot dollar. Handelsveid var kronestyrkingen 1,9 prosent i 2005.

Det er fortsatt USA som er vekstlokomotivet globalt, men også Kina har i løpet av 2005 fått en avgjørende rolle i verdensøkonomien. Foreløpige nasjonalregnskapstall viser en BNP-vekst i USA på 3,5 prosent i 2005, mens Kina hadde en BNP-vekst på 9,5 prosent. Kina hadde i 2005 en eksport-vekst til EU på 41 prosent. I euroområdet er BNP-veksten lav, men det er tendenser til noe bedre tider. Fremdeles er det de store landene som sliter, og arbeidsledigheten i november var 11,8 prosent i Tyskland, og 9,8 prosent i Frankrike. Ubalansene i amerikansk økonomi er, sammen med olje-prisen, de viktigste usikkerhetsmomentene internasjonalt. Amerikanske husholdningers lånefinansierte bolig- og konsumetterspørsel har imidlertid også vist tegn til å bremse opp. Kinas høye produksjonsvekst gir landet stor råvare-import med tilhørende økning i de internasjonale råvare-prisene. Samtidig bidrar Kinas kraftige eksportvekst av billige varer til å holde prisene nede internasjonalt, noe som gir grunnlag for fortsatt lave renter i OECD-området.

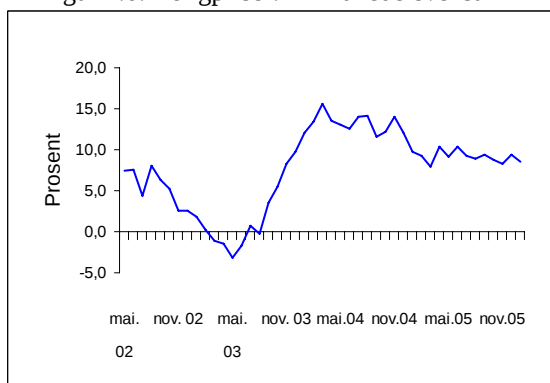
Den amerikanske sentralbanken har siden sommeren 2004 hevet styringsrenten fjorten ganger, til 4,5 prosent. ECB hevet i desember renten til 2,25 prosent, samme nivå som Norges Bank hevet renten til 3. november. De lange rentene var i september nede i 3,42 prosent i Norge, men har gjennom høsten steget noe. Lave styringsrenter, demografi og mye likviditet i markedet holdt allikevel de lange rentene nede på om lag 3,6 prosent ved utgangen av 2005.

Figur 2.5: Inflasjon (KPI) og arbeidsledighet

Høykonjunktoren som norsk økonomi har vært i siden første halvår 2003, fortsatte gjennom 2005. Per tredje kvartal 2005 var veksten i Fastlands-BNP 3,4 prosent. Både privat konsum, private realinvesteringer og utenrikshandelen har bidratt og veksten er således bredt basert. Det er imidlertid brutto-investeringer i fast realkapital som har vokst spesielt sterkt siste år, og i hovedsak oljeinvesteringene, som steg med 20 prosent fra 2004 til 2005. Også husholdningenes etterspørsel etter bolig og konsumvarer er imidlertid fremdeles sterk. Fremtidsoptimisme, lav rente og god realinntektsvekst bidrar. Høy internasjonal vekst har gitt god eksportutvikling for tradisjonelle varer. Høye internasjonale priser på råvarer har bedret Norges bytteforhold overfor utlandet gjennom 2005. Konsumveksten har gitt gode vilkår for tjenesteproduksjonen selv om deler av etterspørselsveksten er dekket av økt import.

Figur 2.6: Boligpriser: 12-månedersvekst

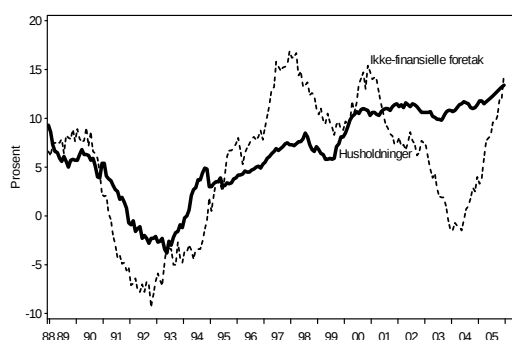
Kilde: NEF, EFF, ECON og Finn.no

Arbeidsmarkedet har i denne oppgangen utviklet seg annerledes enn i tidligere høykonjunkturer, og ledigheten har ikke avtatt i samme omfang som tidligere inntil slutten av 2005. Ved inngangen av 2006 har imidlertid registrert ledighet falt betydelig, til 3 prosent. Også øvrige indikatorer viser at arbeidsmarkedet er i bedring da både tilgangen på ledige stillinger øker, antall permitteringer faller og tilgangen på nye registrerte ledige avtar.

Konsumprisindeksen (KPI) steg med 1,6 prosent fra 2004 til 2005. Prisene på importerte varer som klær og sko samt audio-visuelt utstyr bidro til svake prisimpulser i norsk økonomi. Justert for avgifter og energi var årsveksten i konsumprisene 1,0 prosent.

I januar var tolv månedersveksten i boligprisene 8,8 prosent, mens prisene sesongkorrigert steg med 0,4 prosent fra desember til januar viser tall fra NEF/ECON. Nominelle boligpriser var nå 256 prosent høyere enn i bunnåret 1992, mens de reelt sett var 149 prosent høyere.

Figur 2.7: Vekst i innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak.

Kilde: Norges Bank

12-månedersveksten i innenlandsk kreditt (K2) var 13,3 prosent ved utgangen av 2005, og har ikke vært høyere siden mai 2001. Husholdningenes kredittvekst har økt til 13,4 prosent i desember, den høyeste veksttakt som er registrert siden tidsserien startet. Den lave renten bidrar til oppgangen i boligprisene og husholdningenes høye gjeldsoptak. Husholdningenes gjeldsvekst har vært stabilt høy siden 2000. I tråd med den siste tidens økte investeringer har også foretakenes låneetterspørsel økt, til 14,6 prosent i desember. Noe av økningen kan skyldes vridning fra utenlandsk til innenlandsk kreditt. Kredittveksten fra utlandet til Fastlands-Norge har vært negativ det siste året og var -6,9 prosent i oktober. Tolv månedersveksten i samlet kreditt (K3) var ved utgangen av oktober 9,8 prosent.

3. STRUKTUREN I DET NORSKE FINANSMARKEDET

Nedenfor omtales kort de viktigste strukturendringene i det norske finansmarkedet i annet halvår 2005.

Strukturendringer

2005 har vært preget av rekke mindre strukturendringer, spesielt i bankmarkedet. Andelen utenlandsk eide banker har økt gjennom Islandsbankis kjøp av Kredittbanken (i 2004) og BN Bank samt SEBs oppkjøp av Privatbanken i september 2005. Elcon Finans og Bankia Bank fusjonerte 20. desember 2005 og fortsetter som datterbank under navnet Santander Consumer Bank. Santander kjøpte Elcon Finans i 2004 og Bankia Bank i 2005. Disse endringene bidrar til en ytterligere økt utenlandsandel i bankmarkedet. Som følge av at fusjonen fant sted sent i desember 2005, vil likevel Bankia Bank og Elcon Finans bli omtalt hver for seg som hhv. bank og finansieringsselskap i resultatomtalen i påfølgende kapitler. Fokus Kreditt ble etablert i 2000. Kredittforetaket fikk overført store utlånsporteføljer fra Fokus Bank og hadde høy utlånsvekst frem til desember 2005 hvor foretaket igjen ble fusjonert med Fokus Bank. DnB NOR fikk i oktober 2005 konsesjon til å kjøpe 51 prosent av aksjene i Bank DnB NOR AS, et oppkjøp som er et resultat av en avtale mellom DnB NOR og Norddeutsche Landesbank (NORD/LB) om etablering av en felles eid bank. Banken skal drive virksomhet i Danmark, Polen, Finland og de baltiske landene, og vil være etablert i Danmark. I Januar 2006 ga Finandepartementet DnB NOR tillatelse til å overta russiske Monchebank.

Sparebanken Møre og Tingvoll Sparebank søkte i desember 2005 om overdragelse av Tingvoll Sparebank til Sparebanken Møre og samtidig opprette en stiftelse. Kredittilsynet anbefalte i januar 2006 overfor Finansdepartementet at søknaden avslås med begrunnelsen at sparebankloven ikke tillater en slik modell.

Tabell 2.1 viser strukturen i det norske finansmarkedet ved utgangen av 2005. De store finansgruppene utgjør en betydelig andel av finansmarkedet med høyest markedsandel i bank og livsforsikring. Også utenlandske aktører utgjør en vesentlig andel av det norske finansmarkedet. I bankmarkedet hadde utenlandsk eide datterselskaper og filialer en markedsandel på til sammen 32 prosent målt i forvaltningskapital. Det siste året har antallet utenlandsk eide datterbanker økt fra tre til seks¹. Det er andre nordiske banker som står for de fleste utenlandske oppkjøpene i det norske markedet. Utenlandsandelen for finansieringsselskapene og kredittforetakene var hhv. 65 og 14 prosent målt i forvaltningskapital. Andelen utenlandsk eide kredittforetak falt etter at Fokus Kreditt ble fusjonert med Fokus Bank. I skadeforsikringsmarkedet utgjorde utenlandsk eide selskaper til sammen 42 prosent målt i premieinntekter. If Skadeforsikring utgjorde 23 prosent av markedet.

Tabell 3.1 Strukturen det norske finansmarkedet pr. 31.12.2005

	Bank	Fin.selsk.	Kredittforetak	Liv	Skade
	% av FK	% av FK	% av FK	% av FK	% av br. premier
Finansgrupper	69,3	31,2	13,6	67,7	10,1
Øvrige selskaper	30,7	68,8	86,4	32,3	89,9
Total marked**	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
herav utenlandsk eide filialer i Norge	10,7	29,7	1,8	0,8	26,7
herav utenlandsk eide datterselskaper	20,8	35,8	11,7	6,0	15,6

¹ Nordea Bank Norge, Fokus Bank, BN Bank, Kredittbanken, SEB Privatbanken og Santander Consumer Bank (Bankia Bank).

Nærmere om finansgruppene i Norge

I tabellen nedenfor vises forvaltningskapital i finansgrupper fordelt på bransjer. Begrepet finansgrupper benyttes hvor virksomheter som er knyttet til konsernene, utover det som konsolideres inn i konsernregnskapene, er inkludert. Dette gjelder bl.a. eierskap, som i Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen. Nordea er tatt inn i tabellene som en stor nordisk finansgruppe med betydelig markedsandel i Norge innen både bank og forsikring. Bank, verdipapirfond og livsforsikring utgjør hovedvirksomhetene i de største finanskonsernene, mens skadeforsikring i større grad er skilt ut i selvstendige selskaper.

De store finansgruppene hadde ved utgangen av 2005 en samlet forvaltningskapital på 2 199 mrd. kroner. Dette utgjorde 59,3 prosent av den totale finansielle sektor². I tillegg til finansieringsforetakene som inngår i konsernene, hadde DnB NOR og Nordea ved utgangen av året eierandeler i Eksportfinans (og datterselskapet Kommunekreditt) på hhv. 40 og 23 prosent.

Tabell 3.2 viser markedsandeler for de store finansgruppene innenfor ulike bransjer. Gruppene har høyest markedsandel innen bank, livsforsikring og verdipapirfond med hhv. 69, 68 og 63 prosent. DnB NOR er den klart største aktøren i de fleste bransjer. Salget av Elcon Finans har imidlertid redusert konsernets markedsandel blant finansieringsselskapene. Utenlandsk eide selskaper, hovedsakelig If og Vesta, utgjør en stor del av det norske skadeforsikringsmarkedet og de store norske finansgruppene har mindre markedsandeler. Det største skadeforsikringsselskapet, Gjensidige Forsikring, har en markedsandel på 31 prosent målt i forvaltningskapital, en økning på tre prosentpoeng sammenlignet med utgangen av 2004. Strukturen i de enkelte bransjene kommenteres nærmere nedenfor.

Tabell 3.2 Markedsandel for finansgrupper i Norge pr. 31.12.2005 - fordelt på bransjer

Prosent av forvaltningskapital	Bank	Finansierings-selskap	Kreditt-foretak	Verdipapir-fond	Livs-forsikring	Skade-forsikring	Sum gruppe*
DnB NOR**	38,0	20,3	8,1	31,2	33,1	0,0	31,6
Nordea	13,3	6,6	5,0	8,4	5,6	0,0	10,1
Sparebank1-gruppen	11,3	3,8	0,0	11,2	3,1	4,9	8,3
Storebrand	1,3	0,0	0,0	10,8	25,9	0,4	5,8
Terra-gruppen	5,4	0,5	0,5	1,8	0,0	0,8	3,4
Sum finansgrupper	69,3	31,2	13,6	63,4	67,7	6,1	59,3
Total marked***	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

*Sum gruppe er sum av forvaltningskapital i de ulike bransjer og vil avvike fra konsernenes egne konsernregnskap.

**Inkl. Nordlandsbanken

***I sum total marked inngår utenlandske institusjoners filialer i Norge. Utenlandske institusjoners grenseoverskridende virksomhet i Norge er ikke inkludert.

Enkeltbransjer – struktur

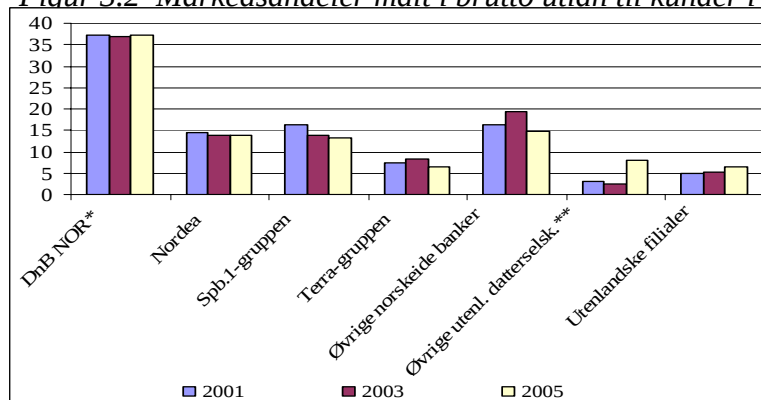
Banker

DnB NOR var ved utgangen av 2005 den klart største banken i det norske bankmarkedet med en markedsandel på 37,4 prosent målt i brutto utlån til kunder og er nesten tre ganger så stor som nest største bank i markedet, Nordea Bank Norge. De store sparebank-alliansene, Sparebank1-gruppen og Terra-gruppen, hadde ved utgangen av 2005 en markedsandel på hhv. 13,2 og 6,4 prosent målt i brutto utlån til kunder. For begge gruppene er dette en nedgang

² Dette er summen av forvaltningskapital i banker, finansieringsforetak, forvaltningsselskaper for verdipapirfond, livsforsikring og skadeforsikring

sammenlignet med utgangen av 2004. Utenlandsk eide banker har hatt en betydelig utlånsvekst det siste året og hadde ved utgangen av 2005 en markedsandel på 28 prosent av utlånsmarkedet hvorav de utenlandske filialene utgjorde noe over 6 prosent. Markedsandelen til utenlandsk eide datterselskaper har både økt som følge av utenlandske oppkjøp av norske banker det siste året og ved at også tidligere utenlandsk eide banker har hatt en svært høy utlånsvekst. Utlånsveksten i Nordea Bank og Fokus (korrigert for Fokus Kreditt) var hhv. 21 og 26 prosent det siste året.

Figur 3.2 Markedsandeler målt i brutto utlån til kunder i banksektoren

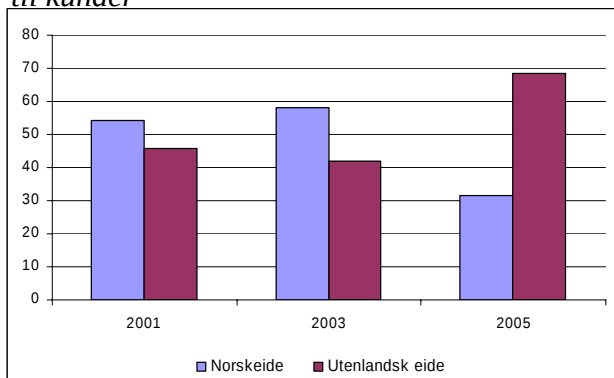
*DnB og Gjensidige NOR slått sammen i tidligere perioder

**Kun Fokus Bank i 2001 og 2003

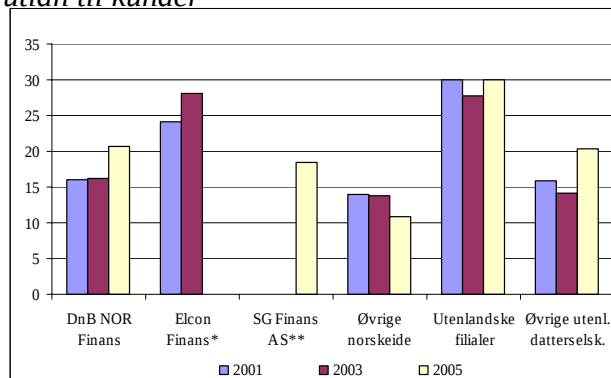
Finansieringsselskaper

Elcon Finans ble i juni 2004 solgt til spanske Santander. Salget førte til at andelen utenlandsk eide finansieringsselskaper økte fra 45 til 68 prosent. SG Finans AS ble i 2005 skilt ut av Elcon Finans og solgt til et datterselskap i Societe General-konsernet. Selskapet startet som egen virksomhet i 2. kvartal 2005 og hadde ved utgangen av 2005 en markedsandel på 18 prosent. I desember 2005 fusjonerte, som tidligere nevnt, Bankia Bank og Elcon Finans med Bankia Bank som overtakende selskap. Selskapet fortsetter virksomheten som bank. Dette bidrar til en reduksjon i samlet forvaltningskapital i finansieringsselskapene på 21 mrd. kroner. Som følge av nedgangen i forvaltningskapital i bransjen var samlet utenlandsandel i markedet for finansieringsselskaper likevel uendret med 68 prosent målt i brutto utlån til kunder ved utgangen av 2005, hvorav utenlandsk eide filialer utgjorde 30 prosent. DnB NOR Finans var ved utgangen av 2005 det største finansieringsselskapet med en markedsandel på 21 prosent.

Figur 3.3 Markedsandelen for utenlandsk eide finansieringsselskaper målt i brutto utlån til kunder

Figur 3.4 Markedsandeler for finansieringsselskaper målt i brutto utlån til kunder

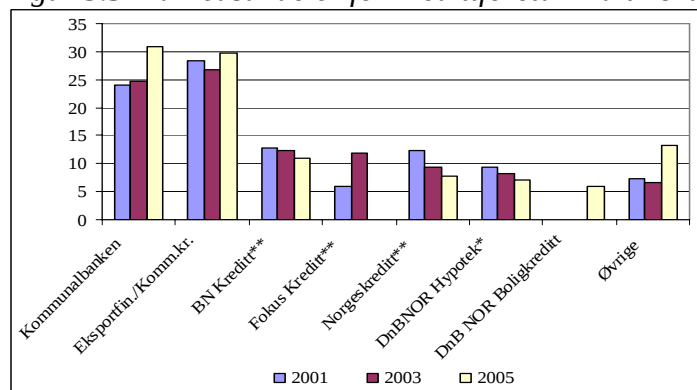
*Elcon Finans fusjonerte med Bankia Bank i 2005 og er ikke lenger et finansieringsselskap

**Utenlandsk eid datterselskap

Kredittforetak

Det er totalt 12 kredittforetak i det norske finansmarkedet. Disse hadde ved utgangen av 2005 utlån til kunder på til sammen 248 mrd. kroner. Kommunalbanken og Eksportfinans/Kommunekreditt (som eies av Eksportfinans) har høyest markedsandel med hhv. 31 og 30 prosent målt i brutto utlån til kunder. Fokus Kreditt ble etablert i 2000 og store utlånsporteføljer ble overført fra morbanken. Fokus Kreditt hadde en høy vekst i utlån frem til desember 2005 hvor foretaket igjen ble fusjonert med Fokus Bank og kredittforetakets virksomhet blir innlemmet i bankens øvrige virksomhet. Det siste året har to nye kredittforetak blitt etablert, DnB NOR Boligkreditt og Terra Boligkreditt. Førstnevnte har så langt fått overført utlånsporteføljer fra morselskapet, DnB NOR Bank, på om lag 14 mrd. kroner.

Figur 3.5 Markedsandeler for kredittforetak målt i brutto utlån til kunder

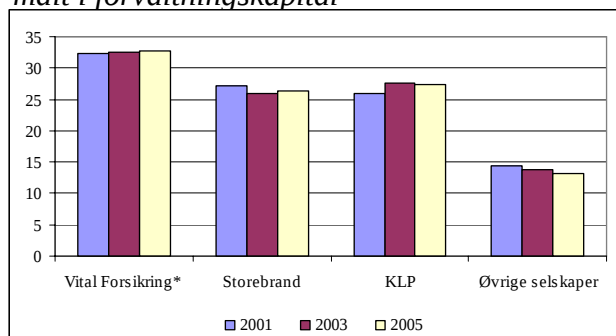
*Tidligere Sparebankenes Kreditselskap (eid av Gjensidige NOR)

**Utenlandsk eide datterselskaper

Livsforsikring

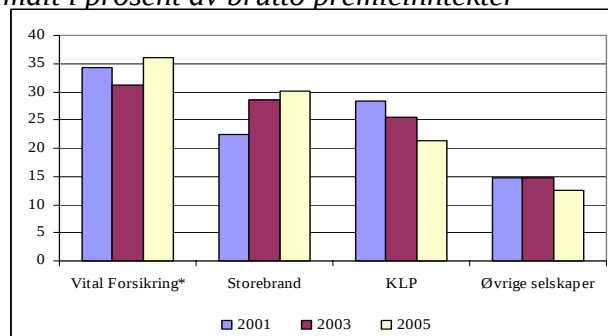
Det er seks tradisjonelle livsforsikringsselskaper i det norske markedet, hvorav de tre største, Vital, Storebrand og KLP, utgjør 87,5 prosent av samlet forvaltningskapital. Etter at Vital og Gjensidige Liv fusjonerte i 1. kvartal 2004, har det vært små endringer i strukturen i livsforsikringsmarkedet. Nordea Liv er det eneste utenlandsk eide livselskapet og hadde en markedsandel på 6 prosent målt i forvaltningskapital. Markedsandel målt i brutto premieinntekter viser større forskjeller mellom de tre største, både når det gjelder nivå og endringer de siste årene. Storebrand har hatt en betydelig premievekst de siste årene og har hatt en økning i markedsandelen målt i premieinntekter, mens KLP har hatt tilsvarende nedgang.

Figur 3.6 Markedsandel i livsforsikring målt i forvaltningskapital

*Vital og Gjensidige NOR er lagt sammen ved sammenlignende perioder

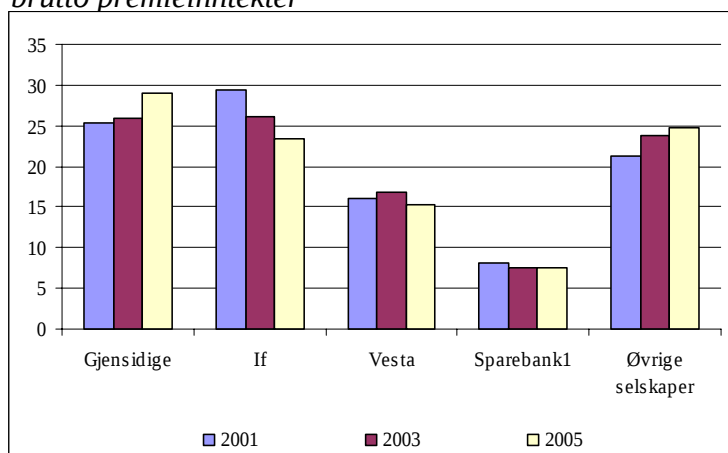
Figur 3.7 Markedsandel i livsforsikring målt i prosent av brutto premieinntekter

Skadeforsikring

De fire største aktørene i det norske skadeforsikringsmarkedet er Gjensidige, If, Vesta og Sparebank 1 Skadeforsikring. If var tidligere eid av bl.a. Storebrand, men ble i mai 2004 solgt til finske Sampo. If hadde ved utgangen av 2005 en markedsandel på 23 prosent målt i brutto premieinntekter. Det største skadeselskapet i Norge er Gjensidige med en markedsandel på 29 prosent målt i brutto premieinntekter. Gjensidige hadde inntil sommeren 2005 en strategisk samarbeidsavtale med DnB NOR. Denne avtalen er nå avviklet. De fire største selskapene hadde ved utgangen av 2005 en samlet markedsandel på 75 prosent målt i premieinntekter. Til sammen utgjorde utenlandsk eide filialer og datterselskaper 42 prosent av det norske skademarkedet.

Figur 3.8 Markedsandeler skadeforsikring målt i brutto premieinntekter

4. BANKER

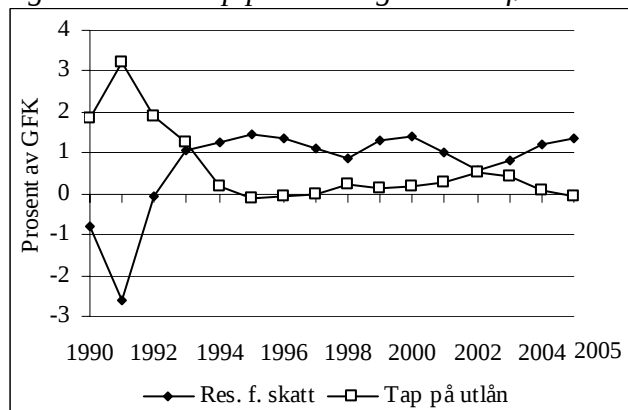
Kapittelet tar for seg utviklingen i alle banker som er norske juridiske enheter, dvs. at utenlandsk eide datterbanker er inkludert i tallene. Det gis i tillegg en kort presentasjon av utviklingen i utenlandske bankfilialer i Norge.

Tallene er foreløpige, og gjelder morbank. Vekstrater er 12-måneders, dersom ikke annet er oppgitt. Når resultatposter sees i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK) er prosentsatsene annualisert om ikke annet er oppgitt.

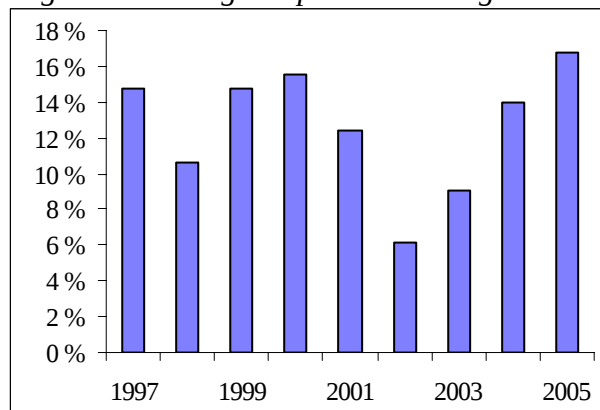
Resultat

De norske bankene oppnådde svært gode resultater i 2005. Hovedårsaken til det gode resultatet var høye netto tilbakeføringer av tap på utlån i enkelte av de største bankene. Netto renteinntekter steg kun moderat, til tross for høy volumvekst, som følge av press på bankenes rentemarginer.

Figur 4.1 Tap på utlån og resultat før skatt

Figur 4.2 Egenkapitalavkastning

Bankenes totale *netto renteinntekter* var 5 prosent høyere enn i 2004. I forhold til GFK innebar dette derimot en betydelig nedgang, fra 1,87 til 1,76 prosent. Nedgangen ville vært om lag 0,03 prosentpoeng sterkere dersom bankene ikke hadde vært fritatt for avgiftsinnbetaling til Bankenes Sikringsfond i 2005.

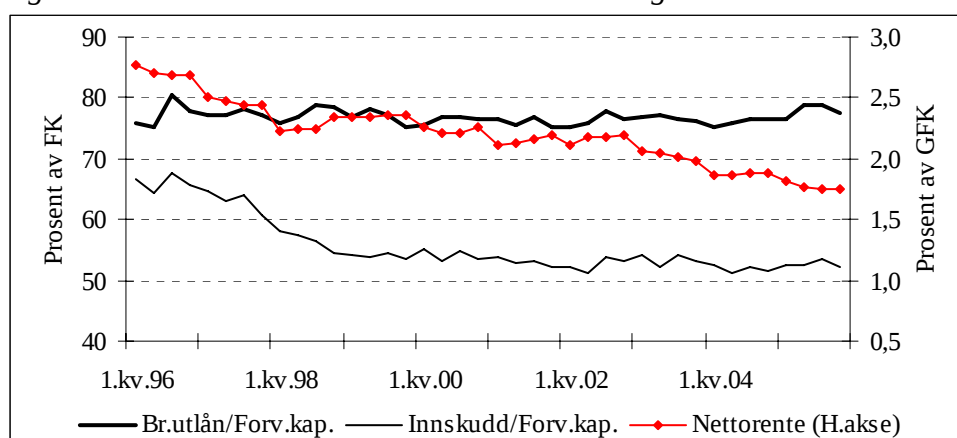
Tabell 4.1 Resultat for samtlige norske banker

	2005		2004	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	32 295	1,76	30 818	1,87
Andre inntekter	17 338	0,94	15 178	0,92
herav kursgevinster	4 046	0,22	3 122	0,19
Andre kostnader	26 226	1,43	26 264	1,60
herav lønn og admin.kost.	21 181	1,15	20 389	1,24
Driftsres. før tap	23 407	1,27	19 733	1,20
Bokførte tap	-1 218	-0,07	1 372	0,08
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	620	0,03	1 553	0,09
Resultat av ord.drift f.skatt	25 245	1,37	19 913	1,21
Skatt på res. av ord. drift	6 488	0,35	5 210	0,32
Resultat av ord.drift e.skatt	18 757	1,02	14 703	0,89
Egenkapitalavkastning	16,8 %		14,0 %	

Driftsinntekter utover nettorenten (ekskl. kursgevinster) økte med 10 prosent sammenlignet med året før. Både utbytte og netto provisjonsinntekter viste gunstig utvikling, med en økning på henholdsvis 28 prosent og 11 prosent fra 2004 til 2005. Kursgevinster på verdipapirer og valuta steg med 30 prosent fra foregående år. Det var særlig god utvikling for aksjer, men også for valuta og finansielle derivater hadde bankene betydelig høyere gevinster enn året før. Bankenes gevinster på rentepapirer var derimot nær halvert.

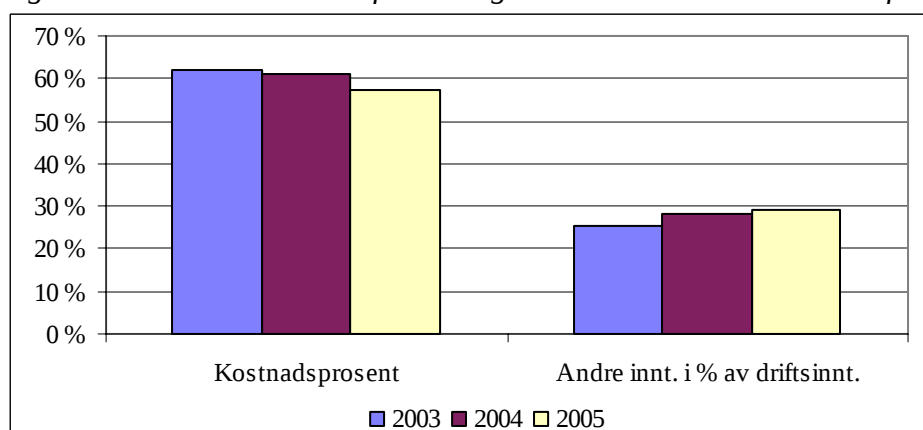
I figur 4.3 vises utviklingen siden 1996 for netto renteinntekter i forhold til GFK, sammen med utlån til, og innskudd fra, kunder som andel av forvaltningskapitalen. Det fremgår at nettorenten har sunket jevnt i hele perioden i forhold til GFK. Samtidig har utlån til kunder utgjort en stabil andel av bankenes forvaltningskapital, mellom 75 og 80 prosent. Innskuddsandelen av forvaltningskapitalen har ligget nokså stabilt i overkant av 50 prosent siden 1999. Synkende rentemarginer forklarer dermed, i hovedsak, nedgangen i nettorente i forhold til GFK.

Figur 4.3 Netto renteinntekter – Kundeutlån og innskudd

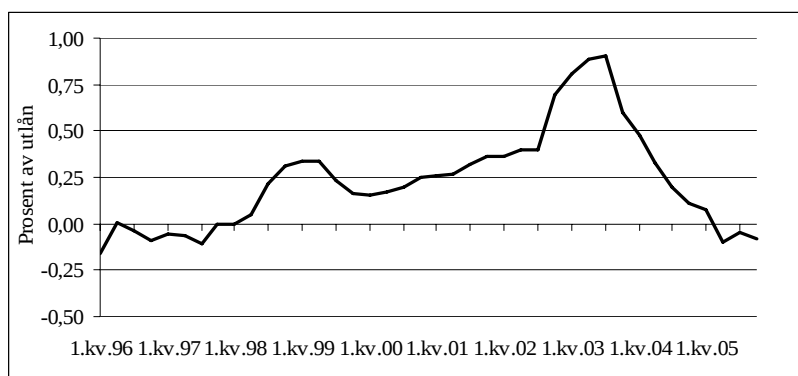
Totale *driftskostnader* var tilnærmet uendret fra 2004 til 2005. Både lønnskostnader og administrasjonskostnader steg med 4 prosent i 2005, mens avskrivningene sank med 8 prosent. Bankenes samlede kostnad/inntektsforhold (eksklusive kursgevinster) sank fra 61,3 til 57,5 prosent. Dersom kursgevinster tas med i inntektsbegrepet var kostnadsprosenten 52,8 prosent, etter en nedgang på vel 4 prosentpoeng. *Driftsresultat før tap* ble bedret med 19 prosent fra 2004 til 2005, og fra 1,20 til 1,27 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Figur 4.4 Kostnad/innt.-forhold og andre inntekters andel av driftsinnt.(ekskl. kursgev.)³

³ Andre inntekter: Utbytte, netto provisjoner og andre driftsinntekter

Figur 4.5 12 måneders glidende tap (prosent av gj.snittlige brutto utlån til kunder)

I 2005 ble regnskapene i de fleste av de større bankene sterkt påvirket av tilbakeføringer av tidligere tap på to spesifikke engasjementer. Nordea Bank Norge og DnB NOR Bank gjorde betydelige tilbakeføringer av tap på Pan Fish, mens et antall av de nest største bankene fikk tilbakeført deler av tapene på Finance Credit-saken. Totalt medførte dette at norske banker samlet hadde en netto *inntektsføring* av utlånstap i 2005, på totalt 1,2 mrd. kroner. I 2004 regnskapsførte bankene til sammenligning 1,4 mrd. kroner i netto tap på utlån. Dersom det korrigeres for Pan Fish- og Finance Credit-relaterte tilbakeføringer ville tapene fremdeles vært på et svært lavt nivå, om lag 0,02 prosent av brutto utlån til kunder.

Den svært gunstige tapssituasjonen bidro sterkt til at bankenes *resultat før skatt* var 27 prosent høyere enn i 2004. I forhold til GFK ga dette en bedring fra 1,21 til 1,37 prosent. Bankenes samlede *egenkapitalavkastning* (e.skatt) steg fra 14,0 til 16,8 prosent.

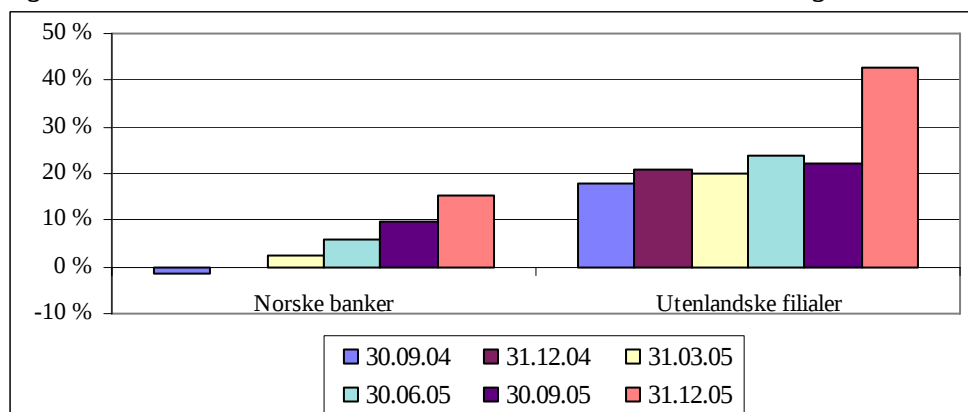
Tre mindre banker gikk med underskudd i 2005, det samme antall som ett år tidligere.

Balanse

Bankenes *utlånsvekst* var 15,7 prosent ved utgangen av året, ett prosentpoeng høyere enn ved utgangen av tredje kvartal 2005. (Korrigeres det for porteføljeoverføring til kredittforetak var veksten 16,8 prosent.) De siste kvartalene var det særlig veksttakten til næringslivskunder som steg markert, mens utlånsveksten til personkunder var stabilt høy.

Lån til innenlandske næringslivskunder hadde en årsvekst på 15,3 prosent ved utgangen av året, mot en tilnærmet nullvekst ett år tidligere.

Figur 4.6 12-måneders vekst i utlån til innenlandske næringskunder⁴

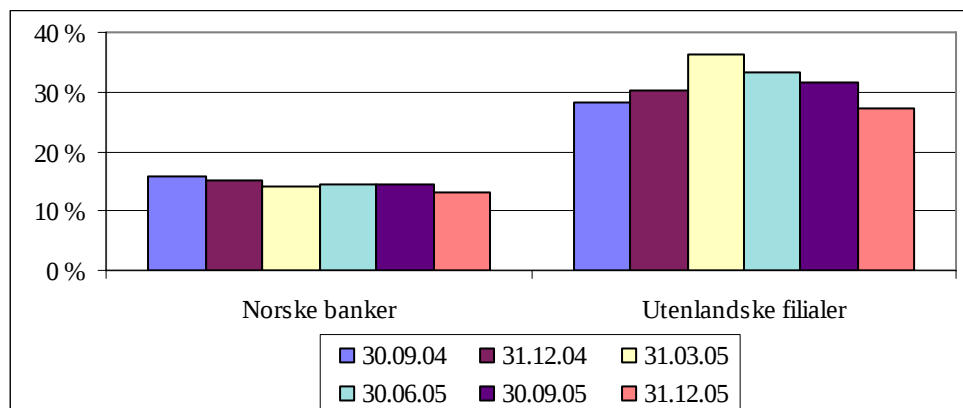

⁴ Private og personlige foretak/organisasjoner, personlige næringsdrivende (sektor 710-790). Medregnet statlige og kommunale foretak (sektor 600-700) var veksten 16,7 prosent.

Utlånsveksten til lønnstakere var 13,2 prosent i 2005 (15,0 prosent korrigert for porteføljeoverføring), og hadde med det sunket nær tre prosentpoeng på halvannet år. For lønnstakere var om lag 13 prosent av lånene gitt uten pant i bolig. Slike lån hadde en vekst på 13,9 prosent siste år.

For lån med pant i bolig, til lønnstakere, var drøyt 3 prosent gitt i form av rammelån. Det er her stor variasjon mellom bankene, hvor mange ikke tilbyr slike lån mens de mest aktive har omlag 20 prosent av boliglån som slike rammelån.

Figur 4.7 12-måneders vekst i utlån til personkunder⁵

Samlede tapsavsetninger/nedskrivninger utgjorde 0,9 prosent av brutto utlån til kunder, en nedgang på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med situasjonen ett år tidligere.

Tabell 4.2 Balanseposter for samtlige norske banker

	31.12.05	31.12.04	
	Mill.kr.	Mill.kr.	vekst i %
Forvaltningskapital	1 948 104	1 661 898	17,2
Brutto utlån til kunder	1 554 100	1 343 645	15,7
..herav til lønnstakere etc.	934 098	825 183	13,2
Tapsavsetninger/nedskrivninger	13 835	17 745	-22,0
herav spes. tapsavs./nedskr.	6 229	8 937	-30,3
herav uspes. tapsavs./gruppenedskr.	7 606	8 808	-13,6
Innskudd fra kunder	993 933	886 719	12,1
Gjeld ved utst. av verdipapirer	456 780	392 696	16,3
Brutto misligholdte lån	12 420	14 247	-12,8
Netto misligholdte lån	8 846	8 976	-1,4
	31.12.05	31.12.04	
Tapsavs./nedskr. i % av brutto utlån	0,9	1,3	
Uspes. tapsavs./gr.nedskr. i % av br. utlån	0,5	0,7	
Br. misligh. lån i % av br. utl.	0,8	1,1	
Net. misligh. lån i % av n. utlån	0,6	0,7	

Innskuddsveksten fra kunder var, med 12,1 prosent, betydelig høyere i 2005 enn i de foregående årene. Veksten var likevel lavere enn for utlån, slik at innskuddsdekningen sank fra 66,0 til 64,0 prosent.

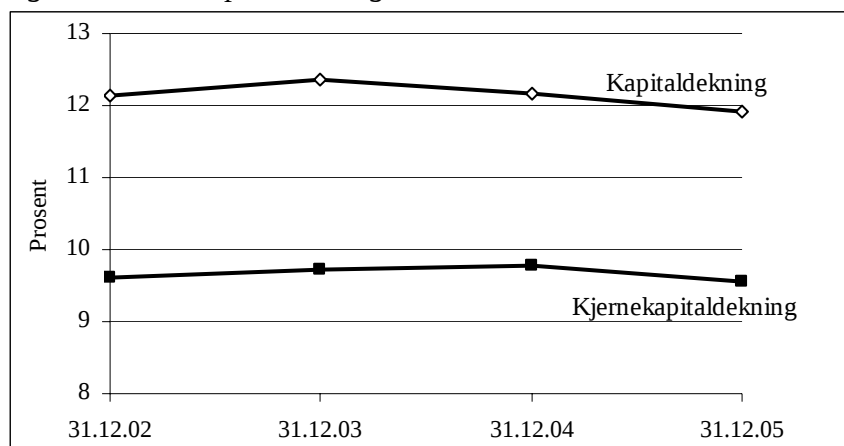
Brutto misligholdte engasjementer sank med 13 prosent i 2005, og utgjorde kun 0,8 prosent av brutto utlån til kunder.

⁵ Lønnstakere, pensjonister, trygdede mv. (sektor 810)

Soliditet

Norske bankers samlede *kjernekapitaldekning*⁶ var 9,6 prosent ved utgangen av året, en nedgang på 0,2 prosentpoeng siste år. Total *kapitaldekning* var 11,9 prosent etter en tilsvarende nedgang. Alle banker tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent, og kun tre banker hadde en kjernekapitaldekning lavere enn 8 prosent.

Figur 4.8 Kapitaldekning i norske banker

Filialer av utenlandske banker i Norge

Ved utgangen av 2005 var 8 utenlandske banker representert med bankfilialer i Norge. Samlet stod filialene for 11 prosent av den totale forvaltningskapitalen i banker i Norge, og for 6 prosent av totale utlån til kunder.

Tabell 4.9 Resultat i utenlandske bankers filialer i Norge

	2005		2004	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto rente	1 316	0,65	1 397	0,68
Andre inntekter	1 743	0,86	861	0,42
herav kursgevinster	596	0,29	291	0,14
Andre kostnader	1 684	0,83	1 377	0,67
herav lønn og admin.kost.	1 158	0,57	1 071	0,52
Driftsres. før tap	1 375	0,68	881	0,43
Bokførte tap	5	0,00	-62	-0,03
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	0	0,00	0	0,00
Resultat av ord.drift f.skatt	1 369	0,67	942	0,46
	Vekst			
Forvaltningskapital	236 202	36,8 %	172 645	
Brutto utlån til kunder	105 937	34,4 %	78 801	
Innskudd fra kunder	69 475	18,1 %	58 810	

De utenlandske bankenes filialer har hatt en betydelig høyere utlånsvekst enn de norske bankene den siste tiden, jf. figurene 5.6 og 5.7.

⁶ Opplysninger om kapitaldekning er foreløpige ettersom endelige utbyttebeslutninger ikke er tatt

5. FINANSIERINGSFORETAK

5.1 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter alle norske finansieringsselskaper, med unntak av Teller AS som drifter betalingssystemene Visa og MasterCard. Elcon Finans og Bankia Bank fusjonerte i desember 2005 og opererer fra samme tidspunkt som bank under navnet Santander Consumer Bank. For å kunne presentere et fullstendig bilde av finansieringsselskapenes virksomhet i 2005 er Elcon Finans inkludert i tallene. De utenlandske filialene i Norge er ikke med i utvalget, men gis en egen omtale avslutningsvis.

Markedet for finansieringsselskaper er sammensatt. Hovedområdene er leasing og bilfinansiering samt kortbaserte utlån og forbruksfinansiering. Det er derfor store variasjoner mellom enkeltelskaper både når det gjelder resultat og balanse.

Resultat

Finansieringsselskapenes netto renteinntekter økte med 9,5 prosent sammenlignet med 2004. Nettorenten utgjorde 3,67 prosent av GFK, som var 0,36 prosentpoeng lavere enn året før. De fleste store selskapene, som i hovedsak driver med leasing og bilfinansiering, hadde en nedgang i nettorenten, i forhold til GFK, sammenlignet med 2004. For finansieringsselskaper som driver med kortbasert virksomhet og forbruksfinansiering har det også vært en liten nedgang i nettorenten.

Det var en økning i provisjonsinntektene i 2005 sammenlignet med året før, samtidig som lønns- og administrasjonskostnader viste en nedgang målt i forhold til GFK.

Tabell 5.1.1 Resultatposter

	2005		2004	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	3 355	3,67	3 064	4,03
Andre inntekter	827	0,90	724	0,95
Herav kursgevinster	23	0,03	17	0,02
Andre kostnader	2 233	2,44	2 083	2,74
Herav lønn og adm.kost.	1 773	1,94	1 623	2,14
Driftsres. før tap	1 949	2,13	1 705	2 24
Bokførte tap	317	0,35	449	0,59
Resultat ord. drift	1 632	1,78	1 256	1,65
<i>EK-avkastning*</i>		<i>18,8</i>		<i>17,2</i>

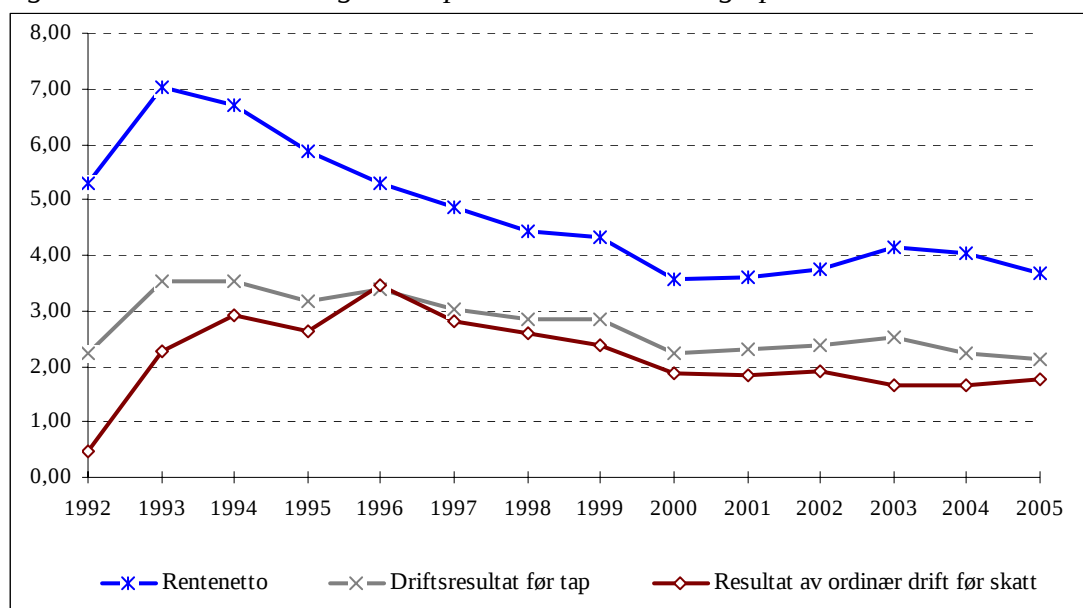
* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

De bokførte tapene var klart lavere enn i 2004. Bokførte tap tilsvarte 0,33 prosent av brutto utlån, mens de utgjorde 0,56 prosent året før.

Resultat av ordinær drift var på 1 632 mill. kroner, mot 1 256 mill. kroner året før. Resultatet tilsvarte 1,78 prosent av GFK, en økning på 0,13 prosentpoeng sammenlignet med 2004. Egenkapitalavkastningen var 18,8 prosent, en forbedring med 1,6 prosentpoeng fra året før.

Etter at resultatene ble svakere på slutten av 90-tallet, har resultatutviklingen i finansieringsselskapene vært forholdsvis stabil de siste 6 årene.

Figur 5.1.1 Finansieringsselskapenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Brutto utlån til kunder økte med 18,2 prosent i 2004. Tolvmånedersveksten var den samme som ved utgangen av tredje kvartal. Nivået på misligholdte lån er noe lavere enn for ett år siden, men utviklingen varierer mye fra selskap til selskap. Brutto misligholdte lån utgjorde 1,75 prosent av brutto utlån, mot 1,95 prosent ved utgangen av 2004. Misligholdte lån ligger på et klart høyere nivå enn i bankene.

Tabell 5.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2005	31.12.2004	% vekst
Forvaltningskapital	99 182	82 187	20,7
Brutto utlån til kunder	94 905	80 326	18,2
Gjeld til kredittinstitusjoner	79 179	63 498	24,7
Innlån og gjeld til kunder	2 609	2 775	-6,0
Brutto misligholdte lån	1 660	1 567	5,9
i prosent av brutto utlån	1,75	1,95	
Netto misligholdte lån	996	929	7,3
i prosent av brutto utlån	1,05	1,16	
Tapsavsetninger	1 135	1 233	-7,9
i prosent av brutto utlån	1,20	1,53	

Soliditet

Finansieringsselskapene hadde ved utgangen av 2005 en kjernekapitaldekning på 9,6 prosent, det samme som året før. Kapitaldekningen er redusert med 0,2 prosentpoeng. Alle årsoppgjørdisposisjonene for 2005 ikke er gjennomført. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 12 selskaper sammenlignet 2004.

Tabell 5.1.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for finansieringsselskapene totalt

	31.12.2005	31.12.2004
Kjernekapitalprosent	9,6	9,6
Kapitaldekningsprosent	11,1	11,3
Kjernekapital	8 687	7 204
Tilleggskapital	1 363	1 287
Netto ansvarlig kapital	10 050	8 488
Beregningsgrunnlag	90 737	74 862

* foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

Utenlandske filialer i Norge

De utenlandske filialene i Norge har omlag 25 prosent av finansieringsselskapenes totale forvaltningskapital. Det var en nedgang i resultat før skatt, i forhold til GFK, på 0,31 prosentpoeng fra 2004. Dette skyldtes først og fremst en reduksjon i nivået på netto renteinntekter. I tillegg har det vært en viss økning i lønns- og administrasjonskostnader. De bokførte tapene var klart lavere enn i 2004. Resultatet er bedre enn for de norske selskapene i hovedsak som følge av høyere nivå på netto renteinntekter. Innslaget av selskaper som driver med forbruksfinansiering er større blant utenlandske filialer enn øvrige selskaper.

Tabell 5.1.4 Resultatposter for utenlandske filialer i Norge

	2005		2004	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 487	4,85	1 420	5,40
Andre inntekter	290	0,95	285	1,08
herav kursgevinster	21	0,07	-32	0,12
Andre kostnader	831	2,71	730	2,77
herav lønn og adm.kost.	598	1,95	503	1,91
Driftsres. før tap	946	3,09	975	3,71
Bokførte tap	122	0,40	186	0,71
Resultat ord. drift	824	2,69	789	3,00

Samlet utlånsvekst for filialene utgjorde 15,8 prosent ved året, mot 18,2 prosent for norske selskaper.

Tabell 5.1.5 Balanseposter for utenlandske filialer i Norge

	31.12.2005	31.12.2004	% vekst
Forvaltningskapital	32 970	28 983	13,8
Brutto utlån til kunder	31 450	27 152	15,8
Gjeld til kredittinstitusjoner	21 139	18 645	13,4
Innlån og gjeld til kunder	7 851	6 611	18,8
Brutto misligholdte lån	1 135	1 053	7,1
i prosent av brutto utlån	3,61	3,88	
Netto misligholdte lån	1 008	893	11,5
i prosent av brutto utlån	3,21	3,29	
Tapsavsetninger	254	427	-40,5
i prosent av brutto utlån	0,81	1,57	

Misligholdte lån i utenlandske filialer er gjennomgående høyere enn i norske selskaper. Det skyldes et forholdsvis stort innslag av selskaper som driver med forbruksfinansiering (se neste avsnitt). Målt i forhold til brutto utlån er nivået på misligholdte lån noe lavere enn for ett år siden.

Forbrukslån

Det blir gjort en kvartalsvis kartlegging av et utvalg selskaper som hovedsakelig driver med forbruksfinansiering. Forbrukslån omfatter her både kortbaserte utlån og andre forbrukslån uten sikkerhet. Selskapene i utvalget tilbyr forskjellige produkter, f.eks. kredittkort med inntil 75 000 kroner i kreditt, samt lån uten sikkerhet i størrelsesorden 10 000 til 200 000 kroner. Den effektive renten på disse lånene vil variere fra ca. 10 til over 30 prosent avhengig av lånets størrelse og tilbakebetalingstid.

Det kartlagte utvalget består av 9 selskaper. Den delen av Santander Consumer Bank som omfatter forbruksfinansiering (tidligere Bankia Bank) er tatt med her. DnB NOR Kort omfatter merkevareravnet Cresco. Det er 7 finansieringsselskaper i utvalget, og disse hadde om lag 1/3 av finansieringsselskapenes utlån til lønntakere og ca. 12 prosent av finansieringsselskapenes totale utlån ved utgangen av 2005.

Det har vært forholdsvis høy utlånsvekst i flere av selskapene i utvalget de siste årene. Ved utgangen av 2005 hadde selskapene en samlet årsvekst på 15,1 prosent, mens veksten var 13,4 prosent ved utgangen av tredje kvartal. Vekstraten i 2003 og 2004 var påvirket av at ett selskap reduserte utlånene i denne perioden. Samlet vekst er fortsatt lavere enn total utlånsvekst for alle finansieringsselskaper og noe lavere enn for banker, men det er stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget.

*Tabell 5.1.6 Utviklingen i forbrukslån i et utvalg selskaper**

	2001	2002	2003	2004	2005
Forbrukslån (mill. kr)	16 755	19 381	20 816	22 823	26 276
Vekst % (12 mnd.)	27,3	15,7	7,4	9,6	15,1
Bokførte tap (mill. kr)	277	511	574	398	382
Tap i % av forbrukslån	1,7	2,6	2,8	1,7	1,5
Nettorente i % av GFK	8,2	8,4	10,1	12,0	11,6
Resultat ord. drift i % av GFK	4,2	4,0	4,9	7,7	7,6
Netto misligholdte lån (mill. kr)	1 013	1 338	1 473	1 412	1 467
Mislighold i % av forbrukslån	6,0	6,9	7,1	6,2	5,6

**GE Money Bank (NUF), Enter Card, Finaref, Ikano Finans, Citifinancial Europe (NUF), Europay Norge, Diners Club Norge, Santander Consumer Bank (Bankia Bank), DnB NOR Kort (Cresco).*

Bokførte tap og misligholdte lån for dette utvalget samlet ligger på et høyere nivå enn for finansieringsselskaper generelt. Tapene utgjorde 1,5 prosent av brutto utlån, mens netto misligholdte lån utgjorde 5,6 prosent av forbrukslån ved utgangen av 2005. Det var imidlertid en reduksjon i både tap og misligholdte lån målt i prosent av forbrukslån, sammenlignet med 2004. Det er forholdsvis stor variasjon mellom de ulike selskapene i utvalget. Selskapene samlet har høy nettorente i forhold til andre selskaper med 11,6 prosent av GFK. Resultat av ordinær drift ligger også høyere enn for andre selskaper, og utgjorde 7,6 prosent av GFK i 2005.

5.2 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall omfatter alle (11) norske kredittforetak. Fokus Kreditt ble fusjonert med Fokus Bank 29.12.05 og inngår i tall for banker. Terra Boligkreditt og DnB Boligkreditt har kommet inn som nye selskaper i 2005.

Resultat

Kredittforetakenes nettorente ble redusert med 0,08 prosentpoeng sammenlignet med 2004. Nivået på andre inntekter var noe lavere enn året før som følge av en nedgang i kursgevinster på verdipapirer.

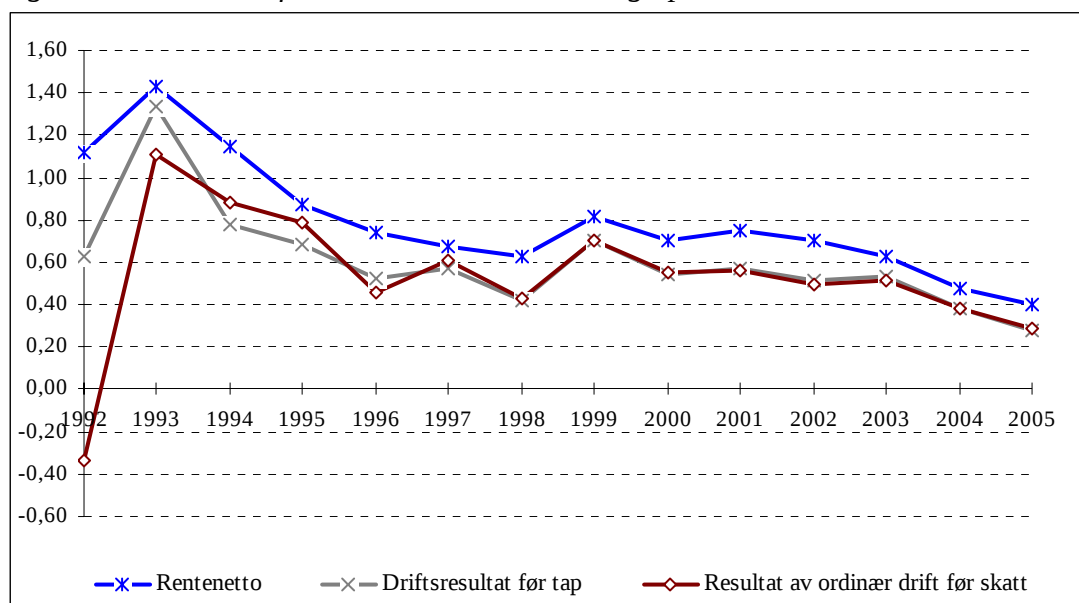
Tabell 5.2.1 Resultatposter

	2005		2004	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 410	0,40	1 450	0,48
Andre inntekter	64	0,02	85	0,03
herav kursgevinster	22	0,01	47	0,02
Andre kostnader	485	0,14	401	0,13
herav lønn og adm.kost.	397	0,11	338	0,11
Driftsres. før tap	989	0,28	1 134	0,38
Bokførte tap	-50	-0,01	-15	0,00
Resultat ord. drift	1 039	0,29	1 149	0,38
<i>EK-avkastning*</i>		6,5 %		7,6 %

*Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

I 2005 var det netto inntektsføring av tidligere tap på utlån på 50 mill. kroner, mens det var tilbakeføringer på 15 mill. kroner i 2004. Resultat av ordinær drift var på 1 039 mill. kroner som tilsvarte 0,27 prosent av GFK. Målt i prosent av GFK var resultatet 0,09 prosentpoeng svakere enn i 2004. Egenkapitalavkastningen var 6,5 prosent, 1,1 prosentpoeng lavere enn for 2004.

Figur 5.2.1 Kredittforetakenes resultatutvikling i prosent av GFK

Balanse

Kredittforetakenes utlån til kunder økte med 17,6 prosent i 2005. Ved utgangen av tredje kvartal var tolv månedersveksten 11,7 prosent. Den kraftige veksten skyldtes overdragelse av boliglån fra DnB NOR Bank til DnB Boligkreditt. Nivået på misligholdte lån er fortsatt lavt i kredittforetakene.

Tabell 5.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kroner)

	31.12.2005	31.12.2004	% vekst
Forvaltningskapital	396 670	321 726	23,3
Brutto utlån til kunder	245 877	209 145	17,6
Gjeld til kredittinstitusjoner	96 370	81 731	17,9
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	245 092	219 217	11,8
Brutto misligholdte lån	288	291	-0,9
i prosent av brutto utlån	0,12	0,14	
Netto misligholdte lån	283	284	-0,2
i prosent av brutto utlån	0,12	0,14	
Tapsavsetninger	180	268	-33,0
i prosent av brutto utlån	0,07	0,13	

Soliditet

Kredittforetakene hadde en kjernekapitaldekning på 9,2 prosent, en nedgang på 0,4 prosentpoeng fra 2004. Beregningsgrunnlaget økte med 15,5 prosent i 2005. Alle årsoppgjørdisposisjonene for 2005 er ikke gjennomført. Kjernekapitaldekningen ble redusert for 5 av kredittforetakene sammenlignet med 2004.

Tabell 5.2.3 Kapitaldekningstall (prosent og mill. kr) for kredittforetakene totalt

	31.12.2005	31.12.2004
Kjernekapitalprosent	9,2	9,6
Kapitaldekningsprosent	11,9	12,6
Kjernekapital	12 705	11 463
Tilleggskapital	3 767	3 689
Netto ansvarlig kapital	16 451	15 131
Beregningsgrunnlag	138 432	119 846

*foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

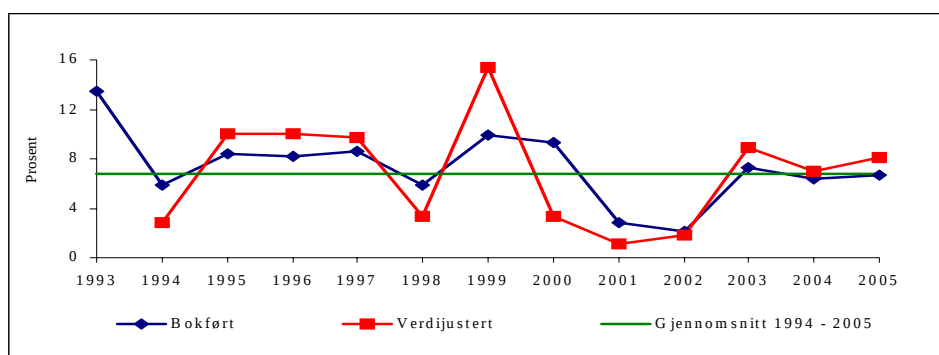
6 LIVSFORSIKRINGSSLESKAPER

Ved utgangen av 2005 var det seks tradisjonelle livselskaper og fem selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Kapitalavkastning

Selskapenes verdijusterte kapitalavkastning for 2005 lå i gjennomsnitt på 8,1 prosent, mot 7,0 prosent i 2004. Bokført kapitalavkastning var på 6,7 prosent, mot 6,4 prosent i 2004. Figur 6.1 nedenfor viser utviklingen i selskapenes avkastning på finansielle eiendeler fra 1993 til 2005, samt gjennomsnittlig verdijustert avkastning for perioden 1994 til 2005.

Figur 6.1 Utvikling i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1993 – 2005

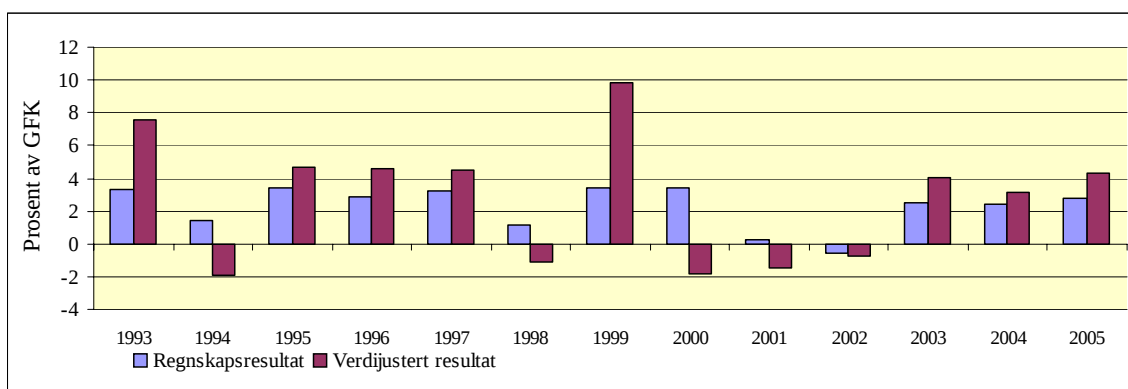

Resultat

Alle livsforsikringsselskapene rapporterte et positivt resultat for 2005. Samlet hadde selskapene et resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt på 16,5 mrd. kroner, eller 3,0 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Til sammenligning var resultat før nye tilleggsavsetninger, tildeling til kunder og skatt i 2004 på 12,1 mrd. kroner, eller 2,5 prosent av GFK.

Selskapenes verdijusterte resultat før tildeling til kunder og skatt inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, og var i 2005 på 24,7 mrd. kroner (4,6 prosent av GFK). Dette er det høyeste verdijusterte resultatet siden 1999. Til sammenligning var verdijustert resultat i 2004 på 15,6 mrd. kroner (3,2 prosent av GFK). Selskapene har ført 8,2 mrd. kroner til kursreguleringsfond i regnskapet for 2005, mot 3,5 mrd. kroner året før.

Figur 6.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1993 – 2005

Tabell 6.1 Utvalgte resultatposter

mill. kroner	2005	% GFK	2004	% GFK
Premieinntekter	61 023	11,3	56 835	11,7
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	6 150	1,1	8 418	1,7
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	42 528	7,9	32 326	6,7
herav netto gevinst ved realisasjon	8 902	1,6	6 700	1,4
Erstatninger	32 028	5,9	31 465	6,5
herav overføring av premiereserve mv. til andre	5 764	1,1	8 837	1,8
Endringer forsikringsmessige avsetninger (inkl. garantert minsteavkastning, ekskl. nye tilleggsavsetninger)	41 639	7,7	37 741	7,8
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	4 259	0,8	3 734	0,8
Fra tilleggsavsetninger i forsikringsfondet til dekning av renteundersk.	0	0,0	0	0,0
Andre inntekter/kostnader	-893	-0,2	-657	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	16 528	3,1	12 077	2,5
Endring i kursreguleringsfond	8 204	1,5	3 487	0,7
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	24 732	4,6	15 565	3,2
Nye tilleggsavsetninger	4 420	0,8	2 110	0,4
Midler tilført forsikringkunder	8 072	1,5	6 081	1,3
Skattekostnad	-450	-0,1	49	0,0
Overskudd	4 487	0,8	3 837	0,8
Egenkapitalavkastning i %	20,7		18,8	

Samlede premieinntekter var i 2005 på 54,9 mrd. kroner, mot 48,4 mrd. kroner i 2004, hvilket svarer til en økning på 13 prosent. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Det er imidlertid en del variasjoner selskapene i mellom. Ett selskap har rapportert en premieøkning på 37 prosent (knyttet til salg av individuelle kapitalforsikringer), mens et annet har rapportert en premienedgang på 8 prosent.

Overføring av premiereserve til og fra andre livselskaper og pensjonskasser viste at livselskapene i 2005 hadde en svak netto tilflytting (fra pensjonskassene) på 0,1 prosent av livselskapenes samlede GFK, mot en netto fraflytting i 2004 på 0,1 prosent.

Netto inntekter fra finansielle eiendeler var på 42,5 mrd. kroner, eller 7,9 prosent av selskapenes GFK, mot 32,3 mrd. kroner, eller 6,7 prosent i 2004. Netto gevinst ved realisasjon av finansielle eiendeler var på 8,9 mrd. kroner, mot 6,7 mrd. kroner i 2004. Av nettogevinsten i 2005 var 7,3 mrd. kroner knyttet til aksjer og 0,6 mrd. kroner knyttet til obligasjoner. Tilsvarende var 5,8 mrd. kroner knyttet til aksjer i 2004, og 1,6 mrd. kroner knyttet til obligasjoner.

Renteinntekter fra livselskapenes sertifikat-, obligasjons- og utlånsportefølje, samt netto leieinntekter fra eiendomsvirksomheten (ikke-kursavhengige finansinntekter) var i 2005 på 23,3 mrd. kroner, en nedgang på 6,3 prosent fra 2004. Ikke-kursavhengige finansinntekter utgjorde 36 prosent av selskapenes samlede inntekter fra finansielle eiendeler, og skriver seg i hovedsak fra obligasjonsbeholdningen.

Livselskapene utbetalte erstatninger i 2005 på 32,0 mrd. kroner, mot 31,5 mrd. kroner i 2004. Inkludert i disse størrelsene er endringer i forsikringsfond som følge av overføring av premiereserve mv. til andre forsikringsselskaper og pensjonskasser ved flytting av forsikringskontrakter. Livselskapenes erstatninger, eksklusive overføring av premiereserve, var på 26,3 mrd. kroner, mot 22,6 mrd. kroner i 2004.

Selskapenes samlede endringer i de forsikringsmessige avsetninger utgjorde 46,1 mrd. kroner, mot 40,0 mrd. kroner i 2004. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til

dekning av selskapenes forpliktelser etter livsforsikringskontraktene, inkludert avsetninger til dekning av tilleggsytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Livselskapenes samlede driftskostnader utgjorde 4,3 mrd. kroner i 2005. Driftskostnadene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital har ligget nesten flatt på i underkant av 1 prosent siden 2001. I dette inngår så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balanse

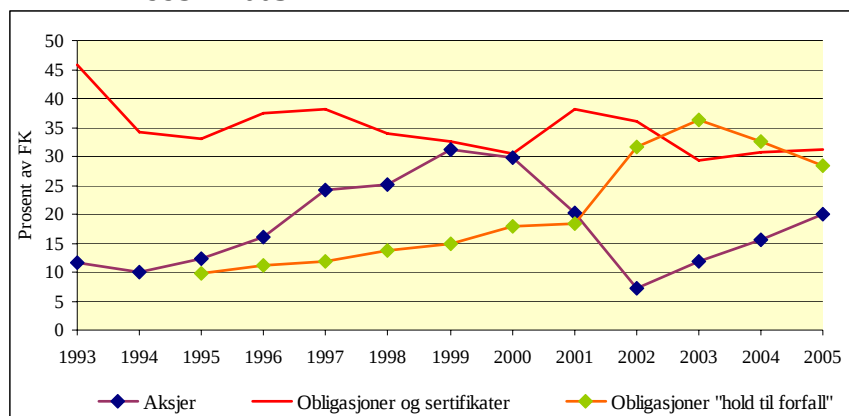
Livselskapenes forvaltningskapital utgjorde 573 mrd. kroner ved utgangen av 2005, en økning på 12,6 prosent gjennom året.

Utviklingen i sentrale balanseposter er gjengitt i tabell 6.2 nedenfor. Selskapenes beholdning av aksjer og andeler holdt som omløpsmidler har fortsatt å øke i 2005. Beholdningen av anleggsobligasjoner, regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall", har avtatt noe, mens beholdningen av omløpsobligasjoner og sertifikater har økt.

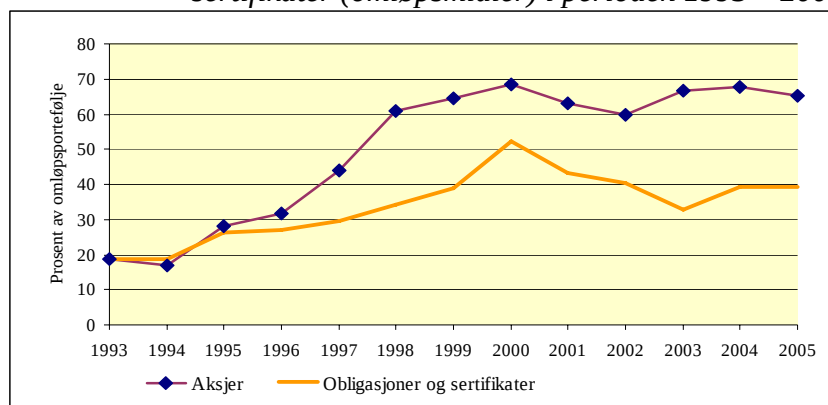
Tabell 6.2 Utvalgte balanseposter

	31.12.2005		31.12.2004		% -vis vekst
	mill. kr	% av FK	mill. kr	% av FK	
Bygninger og faste eiendommer	58 555	10,2	50 636	9,9	15,6
Investeringer til varig eie m.m	183 475	32,0	187 242	36,8	-2,0
herav obligasjoner som holdes til forfall	162 333	28,3	165 405	32,5	-1,9
herav utlån	18 114	3,2	18 759	3,7	-3,4
Andre finansielle eiendeler	314 088	54,8	245 617	48,2	27,9
herav aksjer og andeler	114 328	19,9	79 812	15,7	43,2
herav obligasjoner	140 071	24,4	121 896	23,9	14,9
herav sertifikater	38 305	6,7	33 895	6,7	13,0
Forvaltningskapital	573 477	100,0	509 461	100,0	12,6
Kursreguleringsfond	18 702	3,3	10 498	2,1	78,1
Forsikringsmessige avsetninger	514 015	89,6	464 446	91,2	10,7
Tilleggsavsetninger	15 315	2,7	10 980	2,2	39,5
Ansvarlig kapital	28 917	5,0	27 075	5,3	6,8

Figur 6.3 Utviklingen i livselskapenes beholdning av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler), samt obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" i perioden 1993 – 2005

Figur 6.4 Utviklingen i livselskapenes utenlandsandeler av aksjer og obligasjoner/sertifikater (omløpsmidler) i perioden 1993 – 2005

Samtlige selskaper har økt aksjeandelen i 2005. Selskapenes beholdning av omløpsaksjer utgjorde 20 prosent av samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2005, en økning på fire prosentpoeng gjennom året. Utenlandsandelen var på 65 prosent av aksjebeholdningen.

Beholdningen av sertifikater utgjorde 6,7 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2005, samme nivå som ved utgangen av 2004. Beholdningen av obligasjoner holdt som omløpsmidler har steget med 0,5 prosentpoeng, og utgjorde 140 mrd. kroner eller 24,4 prosent av forvaltningskapitalen. Utenlandsandelen av omløpsobligasjoner og sertifikater var uendret på 39 prosent.

Beholdningen av obligasjoner regnskapsmessig klassifisert som "hold til forfall" har sunket gjennom 2005. Selskapene hadde ved utgangen av året en samlet beholdning av slike obligasjoner på 162 mrd. kroner, eller 28 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er en nedgang på 3 mrd. kroner, eller fire prosentpoeng siden 2004. Gjennomsnittlig rente på livselskapenes "hold til forfall" portefølje var på 5,3 prosent, og om lag tre firedeler har forfall etter 2008. Den delen av porteføljen som har forfall etter 2008 hadde en gjennomsnittrente på 5,2 prosent. Utenlandsandelen av "hold til forfall"-porteføljen var på 48 prosent.

Tabell 6.3 Beholdning pr. 31.12.2005 av obligasjoner klassifisert som hold til forfall; etter forfallstidspunkt

Forfallstidspunkt		Norske	Utenlandske	Totalt
Forfall i 2006	Prosent av FK	1,0	0,6	1,6
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,2	6,3	5,6
Forfall i 2007	Prosent av FK	1,9	1,1	3,1
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,7	6,1	5,9
Forfall i 2008	Prosent av FK	1,7	0,5	2,2
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,8	5,3	5,7
Forfall etter 2008	Prosent av FK	10,0	11,4	21,4
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,4	5,0	5,2
Sum obligasjoner til forfall	Prosent av FK	14,7	13,6	28,3
	Gjennomsnittrente ¹⁾	5,5	5,2	5,3

¹⁾ Med gjennomsnittrente menes resultatført renteinntekt i prosent av beholdningen med forfall i den aktuelle perioden.

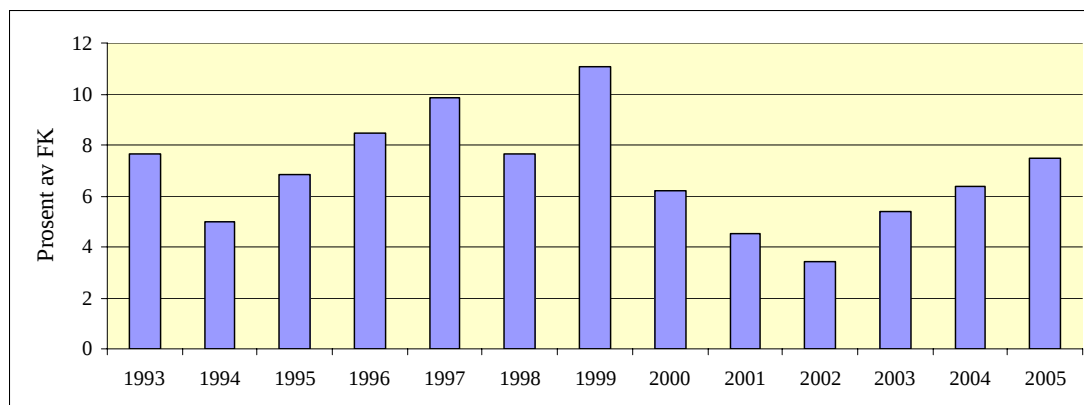
Soliditet

Ved utgangen av 2005 hadde livselskapene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 12 prosent, og samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent. Oslo Pensjonsforsikring har rapportert den høyeste kapitaldekningen med 16,2 prosent, og

Sparebank 1 Livsforsikring den laveste dekningen med 10,6 prosent. Ved utgangen av 2004 var gjennomsnittlig kapitaldekning på 14,4 prosent for selskapene samlet.

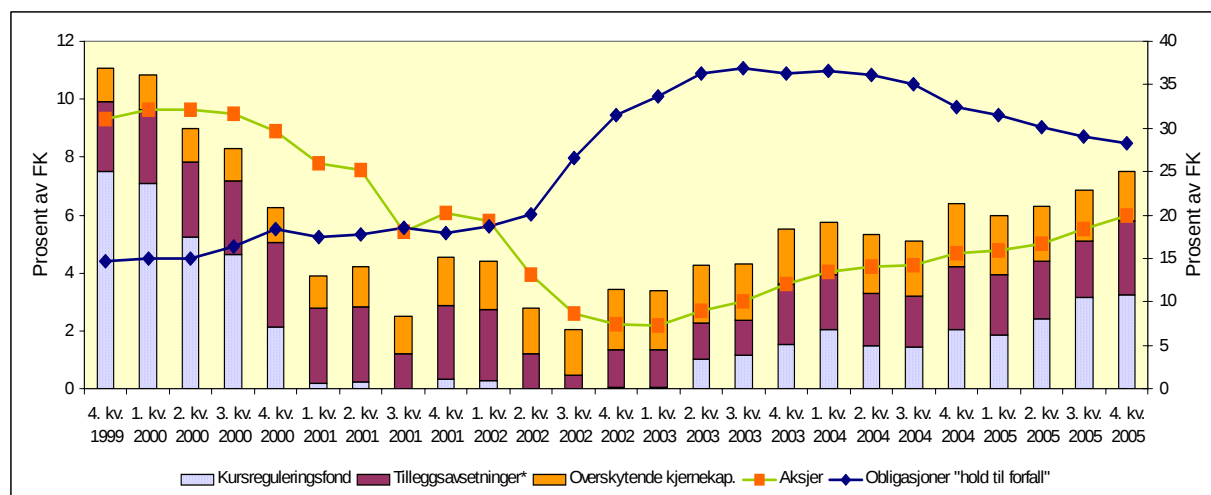
Selskapene har rapportert en oppgang i bufferkapitalen målt som andel av forvaltningskapitalen. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var på 43,0 mrd. kroner eller 7,5 prosent av selskapenes forvaltningskapital, mot 32,6 mrd. kroner eller 6,4 prosent ved utgangen av 2004. Figur 6.5 nedenfor viser utviklingen i selskapenes samlede bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen i perioden fra 1993 til 2005.

Figur 6.5 Utviklingen i livselskapenes bufferkapital (i % av FK)

Av bufferkapitalens tre elementer er tilleggsavsetninger i sin helhet kundemidler, kursreguleringsfondet er hovedsakelig kundemidler, mens kjernekapitalen er selskapsmidler. Figur 6.6 nedenfor viser utviklingen og sammensetningen av livselskapenes bufferkapital i perioden fra 1999 til 2005.

Figur 6.6 Bufferkapital, aksjeandel og "hold til forfall"-obligasjoner i perioden 1999 – 2005

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse.

LIVSFORSIKRING MED INVESTERINGSVALG

Ved utgangen av 2005 var det i alt fem selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked).

Resultat

To fondsforsikringsselskaper viste positive resultater og tre viste negative resultater i 2005. Resultatet samlet sett ble på 47 mill. kroner, mot -62 mill. kroner i 2004. Samlede premieinntekter var på 5 876 mill. kroner, mot 4 811 mill. kroner i 2004. Premieinntektene som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital viser en svak nedgang.

Tabell 6.4 Utvalgte resultatposter (annualiserte prosenter) - fondsforsikring

	2005		2004	
	mill. kr	% GFK	mill. kr	% GFK
Premieinntekter	5 876	22,1	4 811	23,3
Inntekter fra finansielle eiendeler	96	0,4	59	0,3
Urealiserte gevinster på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	3 994	15,0	1 422	6,9
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-592	-2,2	-502	-2,4
Kostnader i tilknytning til finansielle eiendeler	-47	-0,2	-27	-0,1
Urealiserte tap på livsforsikring knyttet til investeringsavtaler	0	0,0	0	0,0
Overskudd	47	0,2	-62	-0,3

Balanse

Samlet forvaltningskapital ved utgangen av 2005 var på 30 539 mill. kroner, 35 prosent høyere enn ved utgangen av 2004. Av dette var 59 prosent plassert i aksjer og andeler, mot 51 prosent ved utgangen av 2004. Plasseringer i obligasjoner og sertifikater har falt noe gjennom 2005, og viste en andel på 17 prosent ved utgangen av året, mot 22 prosent ett år tidligere. Fondsforsikringsselskapene hadde ved utgangen av 2005 i gjennomsnitt en kapitaldekning på 11 prosent, mot 15 prosent ett år tidligere. Samtlige selskaper tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Tabell 6.5 Utvalgte balanseposter – fondsforsikring

	31.12.2005		31.12.2004		% -vis vekst
	mill. kr	% FK	mill. kr	% FK	
Aksjer og andeler i aksjefond	17 972	59	11 493	51	56,4
Obligasjoner og andeler i obligasjonsfond	2 215	7	2 136	9	3,7
Sertifikater og andeler i pengemarkedsfond	3 146	10	2 654	12	18,6
Bankinnskudd	3 004	10	3 033	13	-0,9
Forvaltningskapital	30 539	100	22 609	100	35,1
Kapitaldekningsprosent	11,1		14,7		-24,0
Ansvarlig kapital	590		530		11,3

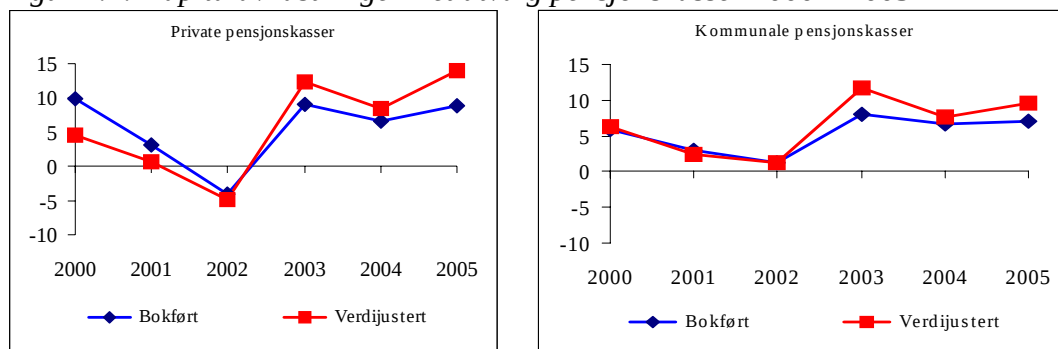
7. PENSJONSKASSER

Resultatgjennomgangen nedenfor omfatter pensjonskasser med en forvaltningskapital større enn 1 mrd. kroner ved utgangen av 2004. Utvalget består av 15 private og 11 kommunale pensjonskasser, og disse står for noe i underkant av 80 prosent av pensjonskassenes samlede forvaltningskapital.

Kapitalavkastning

Pensjonskassenes samlede bokførte kapitalavkastning var i 2005 på 8,3 prosent, mot 6,6 prosent i 2004. Verdijustert kapitalavkastning var på 12,7 prosent, mot 8,2 prosent året før. Til sammenligning har livsforsikringsselskapene rapportert en verdijustert kapitalavkastning for 2005 på 8,1 prosent. De private pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert avkastning på 14,0 prosent i 2005, mens de kommunale pensjonskassene i utvalget oppnådde en verdijustert kapitalavkastning på 9,5 prosent. Forklaringen til avkastningsforskjellen ligger i aktivastrukturen. De private pensjonskassene hadde en vesentlig større eksponering i aksjemarkedene enn livsselskapene og de kommunale pensjonskassene. Den lavere utenlandsandelen i pensjonskassene enn i livsforsikringsselskapene, har ført til at pensjonskassene har dratt fordel av den relativt sterkere oppgangen på Oslo Børs enn på andre lands børser. Figur 7.1 nedenfor viser utviklingen i kapitalavkastning fra 2000 til 2005 for de private og de kommunale pensjonskassene.

Figur 7.1: Kapitalavkastningen i et utvalg pensjonskasser 2000 – 2005

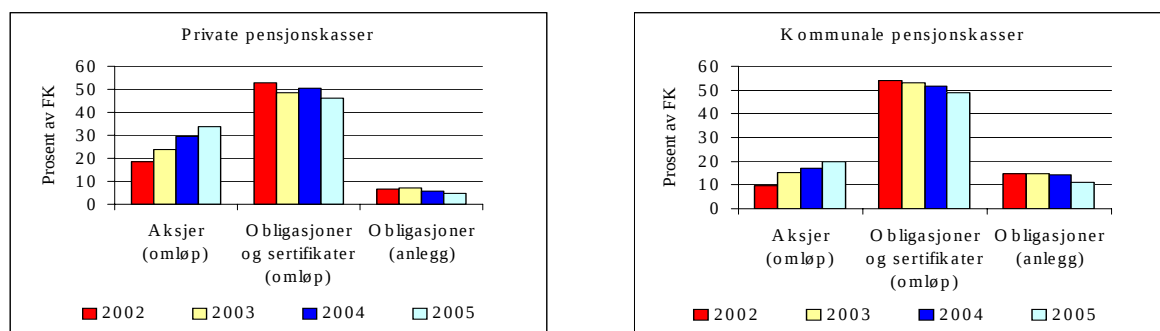

Balanse

Pensjonskassene i utvalget hadde ved utgangen av 2005 en samlet forvaltningskapital på 102 mrd. kroner, hvilket er en vekst på 15 prosent gjennom året.

Sammenlignet med livsselskapene har pensjonskassene en høyere eksponering i aksjemarkedene. Ved utgangen av 2005 hadde pensjonskassene samlet en aksjeandel på 30 prosent av forvaltningskapitalen, mens livsselskapenes beholdning utgjorde 20 prosent. De private pensjonskassene har økt aksjeandelen gjennom 2005 med fire prosentpoeng, og hadde ved utgangen av året en aksjeandel på 34 prosent av forvaltningskapitalen. De kommunale kassene hadde en aksjeandel på 20 prosent, en økning på tre prosentpoeng siden 2004.

Figur 7.2: Utvalgte balanseposter i et utvalg pensjonskasser 2002- 2005

Pensjonskassene sitter med en relativt stor andel utenlandske aksjer, men likevel vesentlig lavere enn livselskapene. De private pensjonskassene hadde ved utgangen av 2005 en utenlandsandel på 50 prosent av omløpsporteføljen, mot 48 prosent ett år tidligere. De kommunale pensjonskassene rapporterte en utenlandsandel av aksjeporteføljen på 57 prosent, mot 54 prosent ved utgangen av 2004.

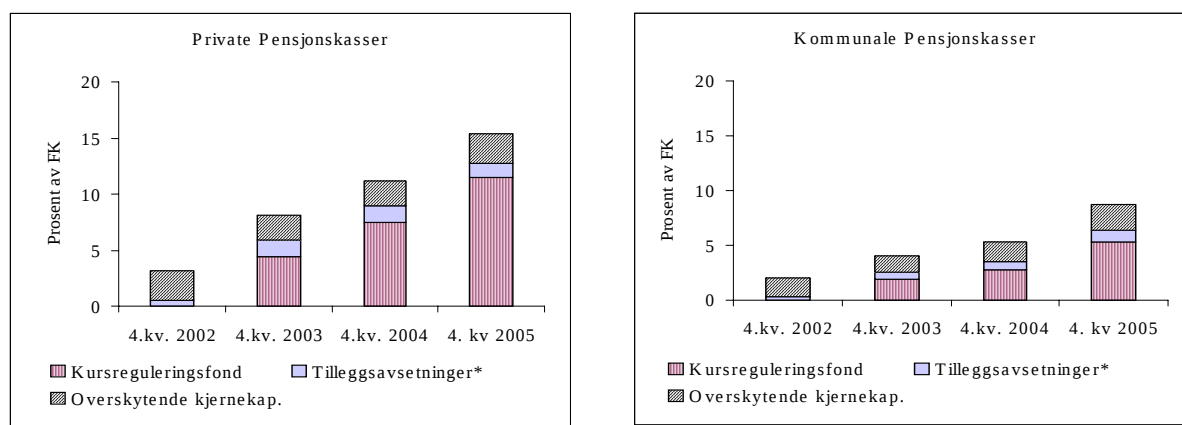
Soliditet

Ved utgangen av 2005 hadde pensjonskassene i gjennomsnitt en kapitaldekning på 14 prosent, mot 13 prosent ett år tidligere. Samtlige pensjonskasser i utvalget tilfredsstilte kapitaldekningskravet på 8 prosent.

Pensjonskassene har rapportert en oppgang i bufferkapitalen målt som andel av forvaltningskapitalen. Bufferkapitalen, bestående av overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til ett års rentegaranti og kursreguleringsfond, var på 13,7 mrd. kroner eller 13,5 prosent av kassenes forvaltningskapital ved utgangen av 2005, mot 9,4 prosent ett år tidligere. Til sammenligning har livselskapene rapportert en bufferkapital ved utgangen av 2005 på 7,5 prosent av FK.

Det er stor forskjell i nivået på bufferkapital mellom de private kassene og de kommunale kassene i utvalget. De private hadde en bufferkapital på 11,1 mrd. kroner eller 15,4 prosent av FK ved utgangen av 2005, mens de kommunale kassene hadde en bufferkapital på 2,6 mrd. kroner eller 8,7 prosent av FK. Premiefond utgjorde 6 prosent av forvaltningskapitalen på samme tidspunkt.

Figur 7.3 Utvikling i pensjonskassenes bufferkapital

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapital

8. SKADEFORSIKRINGSELKAPER

Utvalget består av 43 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 4. kvartal 2005. Utenlandske filialer i Norge er ikke inkludert.

Tabellen under viser markedsandeler for ulike grupper selskaper, basert på forfalt bruttopremie og forvaltningskapital. I det norske skadeforsikringsmarkedet har filialer av utenlandske selskaper en betydelig posisjon. Den klart største aktøren blant disse er den norske filialen til If, som er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Tabell 8.1 Markedsandeler for ulike grupper skadeselskaper

2005 (Tall i prosent)	Utenlandske filialer	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.- selskaper	Øvrige gjensidige
Forfalt bruttopremie	26,7	51,8	4,3	6,8	3,3	1,0
Forvaltningskapital	19,9	49,4	13,2	5,2	3,0	1,3

Markedsandelene summerer seg ikke til 100 prosent fordi selskapene som ikke inngår i nøkkeltallsutvalget ikke er vist i tabellen.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i 2005 et resultat av ordinær virksomhet på hele 6 409 mill. kroner, mot et resultat på 766 mill. kroner i 2004. Resultatbedringen skyldes en sterk økning i netto finansinntekter og teknisk resultat. De samlede netto finansinntektene ble 5 870 mill. kroner i 2005, mot 2 849 mill. kroner i 2004. Den sterke utviklingen på Oslo Børs har bidratt til høye finansinntekter. Finansinntektene er også påvirket av at Gjensidige Forsikring realiserte en gevinst på 1,3 mrd. kroner ved salget av aksjer i DnB NOR i februar 2005. Teknisk regnskap viste et resultat på 2 357 mill. kroner i 2005, mot et negativt resultat på 453 mill. kroner året før. Det negative tekniske resultatet i 2004 skyldtes en kraftig økning i sikkerhetsavsetningene for captiveselskapene. Hvis captiveselskapene holdes utenfor har teknisk resultat økt med 564 mill. kroner fra 2004 til 2005.

Tabell 8.2 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		2005	2004
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	2 914	2 399
	Resultat av ord. virksomhet	5 465	2 778
Captives	Teknisk resultat	-739	-2 985
	Resultat av ord. virksomhet	298	-2 429
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	198	128
	Resultat av ord. virksomhet	356	261
Sjøforsikringsselskaper	Teknisk resultat	-60	-3
	Resultat av ord. virksomhet	136	74
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	43	9
	Resultat av ord. virksomhet	154	82
Alle selskaper	Teknisk resultat	2 357	-453
	Resultat av ord. virksomhet	6 409	766

I gruppen Knyttet til konsern er resultatene ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

En inndeling i ulike grupper selskaper viser at gruppene Captives og Sjøforsikringsselskaper hadde negativt teknisk resultat 2005, i likhet med i 2004. Samtlige grupper hadde positivt resultat av ordinær virksomhet i 2005, og bedre resultater enn i 2004.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan uttrykkes ved combined ratio, som er summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r.

Combined ratio for alle selskapene var 90,9 både i 2005 og 2004. Skadeprosenten har falt med 0,4 prosentpoeng til 69,4, mens kostnadsprosenten har økt med 0,4 prosentpoeng til 21,5. Det fortsatt lave nivået på combined ratio og skadeprosent reflekterer at premieveksten fortsatt er høyere enn veksten i erstatningskostnadene.

Tabell 8.3 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i prosent)	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Sjøforsikr.-selskaper	Øvrige gjensidige	Alle
2005	88,8	207,8	82,9	104,9	88,6	90,9
2004	89,4	116,8	90,6	103,0	89,5	90,9

Combined ratio har økt kraftig for Captives og falt noe for Øvrige aksjeselskaper, men har vært relativt stabil i de øvrige grupper av selskaper. Den store økningen for Captives skyldes en kraftig reduksjon i premieinntekter f.e.r., som følge av en betydelig økning i avgitte gjenforsikringspremier i 2005.

Av utvalget på 43 selskaper var kun 2 som viste et negativt resultat av ordinær virksomhet i 2005. Til sammenligning hadde 6 selskaper negativt resultat i 2004. Alle selskapene oppfylte kapitaldekningskravet og solvensmarginkravet ved utgangen av 2005.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

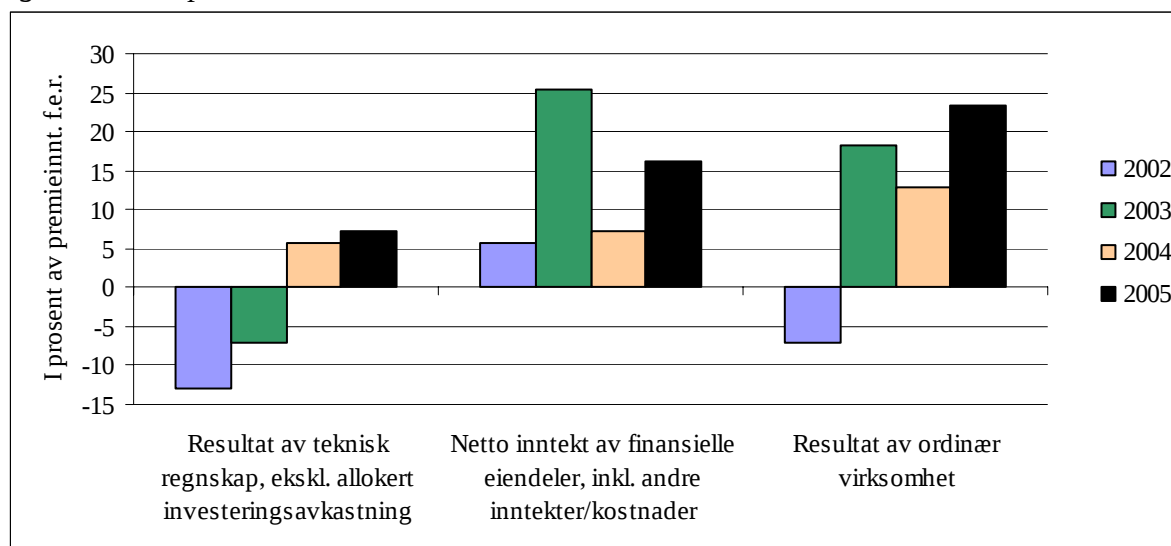
De fire største enhetene har en sterk posisjon i skadeforsikringsmarkedet: Gjensidige Forsikringsgruppen, If Skadeforsikring NUF, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring konsern. Den videre fremstillingen av skadekonsernenes resultater vil omhandle Gjensidige, Vesta og Sparebank 1 Skadeforsikring.

Tabell 8.4 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kr og prosent av premie f.e.r.)	2005	% av pr.	2004	% av pr.	Endring i %
Premieinntekter f.e.r.	22 954		20 985		9,4
Allokert investeringsavkastning (innt.)	1 275	5,6	1 174	5,6	8,6
Erstatningskostnader f.e.r.	15 478	67,4	14 368	68,5	7,7
Driftskostnader f.e.r.	4 868	21,2	4 384	20,9	11,0
Endring i sikkerhetsavsetning mv.	965	4,2	1 044	5,0	-7,5
Resultat av teknisk regnskap	2 937	12,8	2 387	11,4	
Netto finansinntekter	3 716	16,2	1 506	7,2	
Allokert investeringsavkastning (kost.)	1 275	5,6	1 174	5,6	
Andre inntekter/kostnader (netto)	-3	0,0	-4	0,0	
Resultat av ikke-teknisk regnskap	2 438	10,6	328	1,6	
Resultat av ord. virksomhet	5 376	23,4	2 715	12,9	
Egenkapitalavkastning i %	42,7		28,0		

Samlet hadde de tre konsernene premieinntekter f.e.r. på 22 954 mill. kroner i 2005. Dette er en økning på 9,4 prosent i forhold til 2004. Erstatningskostnadene hadde i samme periode en vekst på 7,7 prosent. De forsikringsrelaterte driftskostnadene hadde en vekst på 11,0 prosent. De tre konsernene hadde samlede netto finansinntekter på 3 716 mill. kroner i 2005, mot 1 506 mill. kroner året før. Gjensidiges gevinst ved salget av aksjer i DnB NOR bidro med 1,3 mrd. kroner til finansinntektene i 2005. Samlet resultat av ordinær virksomhet ble 5 376 mill. kroner, mot 2 715 mill. kroner i 2004. Resultatet ga en egenkapitalavkastning på hele 42,7 prosent, mot 28,0 prosent året før. Dersom Gjensidiges engangsgevinst holdes utenfor, ble egenkapitalavkastningen 31,4 prosent i 2005.

Figur 8.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

De tre konsernene hadde samlet sett en fortsatt betydelig premievekst i 2005. Over halvparten av veksten i premier for egen regning skyldes en markert nedgang i gjenforsikringsandelen. Veksten i erstatningskostnadene var noe lavere enn premieveksten, mens det var en markert vekst i driftskostnadene. Veksten i driftskostnadene skyldes økte lønnskostnader og provisjoner til agenter, kombinert med en reduksjon i mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring som følge av lavere gjenforsikringsandel. Skadeprosenten falt med 1,0 prosentpoeng fra 2004 til 67,4 i 2005, mens kostnadsprosenten steg med 0,3 prosentpoeng til 21,2. For 4. kvartal isolert sett var skadeprosenten 66,0, hvilket er 2,5 prosentpoeng lavere enn i tilsvarende periode i 2004.

Det vedvarende lave nivået på skade- og kostnadsprosenten tilsier at det ikke kan forventes generelle premieøkninger i tiden fremover. Det er grunn til å anta at de gode resultatene vil føre til økende konkurranse om kundene, slik at premienivået på en del produkter kan bli noe redusert.

Tabell 8.5 Combined ratio for de tre skadekonsernene

	Skadeprosent				Driftskostnadsprosent				Combined ratio			
	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005	2002	2003	2004	2005
Tre skadekonsern	81,4	79,0	68,5	67,4	24,3	22,6	20,9	21,2	105,7	101,6	89,4	88,6

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede forvaltningskapital for de tre konsernene var 64,0 mrd. kroner ved utgangen av 2005. Dette er en økning på 15,5 prosent siden utgangen av 2004. Plasseringer i aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler utgjorde 14,4 prosent av forvaltningskapitalen, hvilket er en økning fra 4,7 prosent ved utgangen av 2004.

De samlede plasseringer i sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler utgjorde 46,5 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 2005. Beholdningen har falt med 9,7 prosentpoeng siden utgangen av 2004. I samme tidsrom har beholdningen av obligasjoner som holdes til forfall økt med 0,9 prosentpoeng til 9,5 prosent av forvaltningskapitalen.

Tabell 8.6 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	31.12.2005	31.12.2004
Bygninger og faste eiendommer	6,6	6,9
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	14,4	4,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	46,5	56,1
Obligasjoner som holdes til forfall	9,5	8,6
Utlån	1,3	1,7
Forvaltn.kap. (mill. kroner)	64 013	55 428

Utenlandsandelen for aksjer og andeler klassifisert som omløpsmidler har økt betydelig det siste året. Andelen utenlandske sertifikater og obligasjoner klassifisert som omløpsmidler har også økt det siste året, men andelen er likevel betydelig lavere enn for aksjer.

Tabell 8.7 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	31.12.2002	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005
Aksjer og andeler (omløpsmidler)	60,9	82,5	66,3	90,6
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	27,7	10,2	18,1	37,4

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger ved utgangen av 2005. Totale forsikringstekniske avsetninger var 39,5 mrd. kroner, en økning på 10,7 prosent siden utgangen av 2004. I samme periode har dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) økt fra 108,1 til 109,0.

Alle konsernene tilfredsstiller kapitaldekningskravet og solvensmarginkravet ved utgangen av 2005. Den samlede ansvarlige kapital for de tre skadekonsernene utgjorde 10,6 mrd. kroner, mot 9,0 mrd. kroner ved utgangen av 2004. Økningen reflekterer de gode resultatene i 2005.